Nr 15

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SKARBU

Warszawa, dnia 10 lutego 1948 r.

64

ZARZĄDZENIE GŁÓWNEGO PEŁNOMOCNIKA RZĄDOWEGO

do spraw podatku gruntowego

z dnia 15 października 1947 r.

w sprawie trybu postępowania przy poborze i egzekucji podatku gruntowego w ziemiopłodach.

Na podstawie § 8 ust. 1, pkt. d) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1947 roku o obowiązku uiszczenia przez niektóre gospodarstwa rolne podatku gruntowego w ziemiopłodach (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 296) zarządzam co następuje:

§ 1.

Pobór i egzekucja podatku gruntowego w ziemiopłodach odbywa się zgodnie z instrukcją stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą od dnia 1. XI. 1947 roku.

Główny Pełnomocnik Rządowy
(—) A. Mierzwiński

Załącznik do § 1 zarządzenia Głównego Pełnomocnika Rządowego do spraw podatku gruntowego z dnia 15 października 1947 r. (Monitor Polski Nr 11, poz. 50.

INSTRUKCJA

w sprawie trybu postępowania przy poborze i egze kucji podatku gruntowego w ziemiopłodach.

Część I.

Wskazówki ogólne.

§ 1.

(1) Instrukcja niniejsza podaje i rozwija odpowiednie postanowienia dekretu z dnia 28 stycznia 1947 r. o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 84), w zastosowaniu do poboru i egzekucji podatku gruntowego w ziemiopłodach.

(2) Ilekroć w instrukcji niniejszej jest mowa o dekrecie z dnia 28 stycznia 1947 r., rozumieć należy dekret z dnia 28 stycznia 1947 r. o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 84).

(3) Ilekroć w instrukcji niniejszej jest mowa o dekrecie z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych, rozumieć należy dekret z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych w brzmieniu obwieszczenia Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 10 maja 1947 r. (Dz. U. R. P. z r. 1947 Nr 40, poz. 198).

(4) Ilekroć w instrukcji niniejszej jest mowa o rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1947 r., rozumieć należy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1947 r. o obowiązku uiszczenia przez niektóre gospodarstwa rolne podatku gruntowego w ziemiopłodach (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 296).

(5) Cytowane w instrukcji niniejszej paragrafy bez bliższego określenia oznaczają paragrafy niniejszej instrukcji.

§ 2.

(1) Zarządy gmin miejskich i wiejskich właściwe są, na zasadzie przepisów art. 1 ust. (3) dekretu z dnia 28 stycznia 1947 r. i § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1947 r. w sprawie poruczenia przymusowego ściągania niektórych rodzajów świadczeń pieniężnych organom wykonawczym gmin miejskich i wiejskich (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 85) do poboru i przymusowego ściągania podatku gruntowego w ziemiopłodach.

(2) Zarządy gmin miejskich i wiejskich przeprowadzają egzekucję podatku gruntowego w ziemiopłodach na zasadach unormowanych w dekrecie z dnia 28 stycznia 1947 r. przy zastosowaniu przepisów niniejszej instrukcji.

§ 3.

(1) Władzami egzekucyjnymi są:

a) zarządy miejskie lub gminne jako władze I-ej instancji,

b) izby skarbowe, jako władze II-ej instancji w granicach swego terytorialnego zakresu działania.

(2) Ilekroć w niniejszej instrukcji jest mowa o zarządzie gminy, rozumieć przez to należy zarząd miejski lub gminny.

§ 4.

Organem egzekucyjnym jest funkcjonariusz, upoważniony przez zarząd gminy do przeprowadzenia czynności egzekucyjnej.

§ 5.

Do uczestniczenia w czynnościach egzekucyjnych uprawniony jest poborca społeczny, zgodnie z § 7 i następnymi zarządzenia Głównego Pełnomocnika Rządowego do spraw podatku gruntowego z dnia 1 sierpnia 1947 r. (Monitor Polski Nr 130, poz. 811).

§ 6.

Egzekucja prowadzona w trybie niniejszej instrukcji jest dopuszczalną:
a) z ruchomości,
b) z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych, niezabezpieczonych na nieruchomości.

§ 7.

W razie zbiegu egzekucji administracyjnej, prowadzonej przez zarząd gminy, z egzekucją prowadzoną przez urząd skarbowy przeciwko temu samemu dłużnikowi, akta egzekucyjne zostaną przekazane urzędowi skarbowemu celem dalszego prowadzenia egzekucji. Czynności, dokonane przed przekazaniem tych akt, zachowują moc prawną.

§ 8.

(1) Wierzycielem w rozumieniu niniejszej instrukcji jest zarząd gminy, uprawniony na podstawie dekretu z dnia 20 marca 1946 roku o podatkach komunalnych w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1947 roku, do poboru i przymusowego ściągnięcia podatku gruntowego w ziemiopłodach.

(2) Dłużnikiem w rozumieniu niniejszej instrukcji jest każda osoba, na której ciąży obowiązek wykonania świadczenia podatku gruntowego w ziemiopłodach na rzecz wierzyciela.

§ 9.

Skargi na czynności organu egzekucyjnego mogą być wnoszone do właściwego zarządu gminy w terminie tygodniowym od daty czynności.

§ 10.

Na decyzję zarządu gminy, wydaną w toku postępowania egzekucyjnego, nie ma zażalenia, chyba, że instrukcja niniejsza stanowi inaczej.

§ 11.

Termin do wniesienia zażalenia wynosi tydzień od daty ogłoszenia lub doręczenia decyzji.

§ 12.

Zażalenie na decyzję zarządu gminy rozstrzyga ostatecznie miejscowo właściwa izba skarbowa. Zażalenie wnosi się do zarządu gminy, który decyzję wydał.

§ 13.

Skarga na czynności organu egzekucyjnego oraz zażalenie na decyzję zarządu gminy nie mają mocy wstrzymującej, chyba że instrukcja niniejsza stanowi inaczej. Zarząd gminy może jednak wstrzymać dalsze kroki egzekucyjne.

§ 14.

(1) Osoba trzecia, roszcząca sobie jakiekolwiek prawo do zajętego majątku lub jego części, powinna, przed wytoczeniem powództwa przeciwko wierzycielowi i dłużnikowi o zwolnienie spod egzekucji, zgłosić zarządowi gminy pisemne żądanie zwolnienia, przedstawiając wszystkie zarzuty, które ma zamiar podnieść w powództwie, ze wskazaniem środków dowodowych; decyzja zarządu gminy powinna zapaść w ciągu dwóch tygodni.

(2) Zarząd gminy zawiesi postępowanie egzekucyjne co do zajętego majątku lub jego części, co do którego zgłoszono odpowiadające przepisom ust. (1) żądanie zwolnienia spod egzekucji, do czasu wydania decyzji, o której mowa w ust. (1), chyba że zajęte przedmioty ulec mogą szybkiemu zepsuciu.

(3) W razie niezastosowania się przez osobę trzecią do przepisów, zawartych w ust. (1), poniesie ona koszty procesu nawet wtedy, gdyby się z powództwem utrzymała.

§ 15.

Decyzja zarządu gminy może być uchylona i zmieniona z urzędu w każdym czasie w trybie nadzoru przez Izbę skarbową po zasięgnięciu opinii właściwego woj. pełnomocnika rządowego do spraw podatku gruntowego, o ile na podstawie tej decyzji strony lub osoby trzecie nie nabyły żadnych praw.

§ 16.

Organ egzekucyjny może upomnieć, a po bezskutecznym upomnieniu wydalić z miejsca wykonywania czynności osobę, która zachowuje się niewłaściwie lub przeszkadza jego czynnościom.

§ 17.

Organ egzekucyjny może w razie oporu zażądać pomocy organów bezpieczeństwa publicznego.

§ 18.

(1) Podstawą do wdrożenia przez zarząd gminy egzekucji jest tytuł wykonawczy, którym jest tytuł egzekucyjny tj. nakaz płatniczy, wykaz zaległości, decyzja, orzeczenie albo postanowienie zarządu gminy, zaopatrzone przez nią w klauzulę wykonalności.

(2) Tytuł egzekucyjny powinien zawierać:
a) nazwę zarządu gminy,
b) imię i nazwisko (nazwę) dłużnika oraz jego adres,
c) dokładne oznaczenie należności i jej podstawę prawną,
d) datę i podpis oraz pieczęć zarządu gminy.

(3) Klauzula wykonalności powinna zawierać poświadczenie zarządu gminy z przytoczeniem podstawy prawnej, że tytuł egzekucyjny jest w drodze egzekucji administracyjnej wykonalny. Klauzula wykonalności powinna być zaopatrzona podpisem i odciskiem pieczęci zarządu gminy.

§ 19.

(1) Po bezskutecznym upływie terminu płatności podatku gruntowego w ziemiopłodach, a przed przystąpieniem do egzekucji, zarząd gminy powinien wysłać dłużnikowi pisemne upomnienie z zagrożeniem wdrożenia kroków egzekucyjnych, jeżeli w terminie tygodniowym od doręczenia upomnienia nie uiści gminie poszukiwanej należności.

(2) Wysłanie upomnienia nie jest konieczne w przypadku, gdy egzekwowana należność stanowi zaliczkę na podatek gruntowy, którą dłużnik obowiązany jest sam obliczyć i uiścić bez doręczenia mu nakazu płatniczego (art. 13 dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych).

(3) Jedno upomnienie może obejmować wszystkie zaległości danego podatnika w podatku gruntowym.

(4) Koszty upomnienia wynoszą 1% zaległości, nie mniej jednak niż 5 zł, a nie więcej niż 200 zł. Do uiszczenia kosztów upomnienia obowiązany jest dłużnik. Koszty upomnienia przypadają gminie.

(5) Podstawę obliczenia kosztów upomnienia stanowi ogólna ilość zaległego podatku gruntowego w ziemiopłodach (bez dodatku za zwłokę), objęta poszczególnym upomnieniem, a przeliczona na gotówkę w sposób określony w § 26.

(6) Obowiązek uiszczenia kosztów upomnienia powstaje z chwilą doręczenia upomnienia.

§ 20.

Przed przystąpieniem do wykonania czynności egzekucyjnej powinien organ egzekucyjny doręczyć dłużnikowi zarządzenie egzekucyjne łącznie z odpisem tytułu wykonawczego.

§ 21.

Na żądanie dłużnika lub osoby zastępującej go powinien organ egzekucyjny okazać zaświadczenie (legitymację służbową) zarządu gminy, upoważniające do wykonywania czynności egzekucyjnych.

§ 22.

(1) W dni niedzielne i ustawowo uznane za święta powszechne jako też w porze nocnej czynności egzekucyjne można spełniać jedynie z mocy specjalnego pisemnego zarządzenia zarządu gminy.

(2) Przystępując do wykonania czynności, organ egzekucyjny okaże dłużnikowi zarządzenie, wymienione w ust. (1).

§ 23.

(1) Dłużnik ma prawo być obecny przy czynnościach egzekucyjnych.

(2) Na żądanie dłużnika, a także według uznania organu egzekucyjnego, może przy czynnościach egzekucyjnych być obecny świadek, jeżeli przy czynnościach egzekucyjnych nie uczestniczy poborca społeczny.

(3) Organ egzekucyjny powinien jednak przywołać jednego lub dwóch świadków, jeżeli dłużnik nie jest obecny, lub zosał przez organ egzekucyjny wydalony, a nie zachodzi obawa udaremnienia egzekucji wskutek straty czasu na przywołanie świadków.

(4) Świadkami mogą być także członkowie rodziny i domownicy dłużnika.

(5) Świadkowie nie otrzymują wynagrodzenia.

§ 24.

(1) Jeżeli cel egzekucji tego wymaga, organ egzekucyjny zarządzi otworzenie pomieszczeń i schowków dłużnika oraz przeszuka jego pomieszczenia i schowki. Gdyby to nie wystarczyło lub gdyby dłużnik chciał się wydalić, organ egzekucyjny może przeszukać odzież, którą dłużnik ma na sobie.

(2) Przeszukania odzieży u kobiet powinna dokonać kobieta, wezwana przez organ egzekucyjny.

(3) Z przeprowadzonej rewizji osobistej organ egzekucyjny obowiązany jest spisać protokół. Ujawnione przy rewizji przedmioty zajmuje się na zasadach ogólnych.

§ 25.

W pomieszczeniach zajętych przez władze, urzędy państwowe i samorządowe oraz przez przedsiębiorstwa państwowe czynności egzekucyjne mogą być spełniane po uprzednim zawiadomieniu kierowników.

§ 26.

(1) Organ egzekucyjny pobiera w ziemiopłodach poza podatkiem gruntowym także dodatek za zwłokę. Koszty upomnienia oraz koszty egzekucyjne pobrane będą w gotówce.

(2) Dodatek za zwłokę wynosi:

1) przy zwłoce nie dłuższej niż 14 dni — 1 % od zaległości,
2) przy zwłoce ponad 14 dni do 1 miesiąca — 2% od zaległości,
3) przy zwłoce ponad 1 miesiąc do 3 miesięcy— 6% od zaległości,
4) przy zwłoce ponad 3 miesiące do 5 miesięcy — 10% od zaległości,
5) przy zwłoce ponad 5 miesięcy — 20% od zaległości.

W celu obliczenia dodatku za zwłokę, zaległość wyrażoną w kilogramach ziemiopłodów, od której pobiera się dodatek za zwłokę, zaokrągla się do pełnego dziesiątka kilogramów w dół, obliczony zaś dodatek zaokrągla się do pełnego kilograma w dół:

Przykład: Zaległość wynosi 368 kg żyta
podstawą obliczenia dodatku jest 360 kg,
zwłoka wynosi 2 miesiące 18 dni,
dodatek wynosi $\frac{360 \times 6}{100} = 21{,}6$ kg, po zaokrągleniu 21 kg.

(3) Podstawę obliczenia kosztów egzekucyjnych (§ 69) stanowi ogólna ilość podatku gruntowego w ziemiopłodach, łącznie z dodatkiem za zwłokę, przeliczona na gotówkę według cen ustalonych w sposób, przewidziany w § 3 zarządzenia Głównego Pełnomocnika Rządowego do spraw podatku gruntowego z dnia 7 października 1947

roku, wydanego w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, w sprawie określenia kategorii podatników i warunków, pod jakimi uiścić mogą równowartość podatku gruntowego w ziemiopłodach — w gotówce. (Monitor Polski Nr 134, poz. 835).

(4) Na pobrane ziemiopłody i pieniądze organ egzekucyjny wystawi pokwitowanie.

(5) Pokwitowanie organu egzekucyjnego ma ten sam skutek prawny co pokwitowanie zarządu gminy.

§ 27.

Postępowanie egzekucyjne podlega zawieszeniu:

a) jeżeli okaże się, że dłużnik nie ma zdolności do działań prawnych i nie ma przedstawiciela ustawowego,
b) w razie śmierci dłużnika do czasu, gdy będzie możliwym podjęcie egzekucji z udziałem spadkobierców zmarłego; jeżeli następcy prawni dłużnika nie objęli spadku, albo nie są znani, sąd na wniosek zarządu gminy ustanowi kuratora, celem zastąpienia zmarłego dłużnika,
c) w przypadku przewidzianym w § 14,
d) w innych przypadkach prawem przewidzianych.

§ 28.

(1) Zarząd gminy może uchylić dokonane czynności egzekucyjne lub postępowanie egzekucyjne zawiesić jeżeli utrzymanie dokonanych czynności w mocy lub dalsze prowadzenie egzekucji jest szkodliwe dla dłużnika; zawieszenie postępowania należy w miarę potrzeby uzależnić od dania zabezpieczenia.

(2) W razie odroczenia płatności lub rozłożenia na raty ściąganej należności pozostają w mocy wszelkie dokonane już czynności egzekucyjne.

(3) Uchylenie dokonanych czynności lub zawieszenie postępowania przewidziane w ust. (1) nie pociąga za sobą umorzenia należnych za dokonane czynności kosztów egzekucyjnych.

§ 29.

Jeżeli w toku egzekucji okaże się, że bezwzględne ściągnięcie należności spowoduje ruinę gospodarczą dłużnika, zarząd gminy, po zbadaniu jego położenia ekonomicznego, może z urzędu lub na prośbę zawiesić postępowanie egzekucyjne albo tymczasowo je ograniczyć do kwoty, której ściągnięcie nie spowoduje wspomnianego skutku, albo w części lub w całości uchylić dokonane czynności egzekucyjne.

§ 30.

Postępowanie egzekucyjne zostanie umorzone jeżeli:

a) należność objęta tytułem wykonawczym została uiszczona lub umorzona,
b) ostatecznym orzeczeniem tytuł wykonawczy został pozbawiony skutków prawnych,
c) egzekucja ze względu na przedmiot, do którego została skierowana, lub osobę, przeciw której została skierowana, jest niedopuszczalna,
d) jest oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych.

§ 31.

Organ egzekucyjny zaniecha czynności egzekucynej, jeżeli przed jej rozpoczęciem dłużnik udowodni odroczenie płatności, rozłożenie na raty, zapłatę lub umorzenie należności.

§ 32.

Nie podlegają egzekucji przedmioty wyszczególnione w art. 50 dekretu z dnia 28 stycznia 1947 roku.

Część II.

Wskazówki szczegółowe.

A. Egzekucja z ruchomości.

§ 33.

(1) Zająć można tylko ruchomości dłużnika będące bądź w jego władaniu, bądź też we władaniu osoby trzeciej, lecz tylko w tym przypadku, gdy ta osoba wyraźnie zgadza się na ich zajęcie.

(2) Nie należy zajmować ruchomości ponad ilość potrzebną do zaspokojenia poszukiwanej należności wraz z dodatkiem za zwłokę i kosztami egzekucji.

§ 34.

(1) Z ruchomości należących do dłużnika ulegają zajęciu przede wszystkim ziemiopłody, będące przedmiotem poszukiwania w drodze egzekucji, względnie ich równoważniki zamienne, określone w trybie przewidzianym w § 8 ust. (1) lit. a) Rozporządzenia Rady Ministrów z dna 9 lipca 1947 roku.

(2) Jeżeli ziemiopłody wymienione w ust. (1) znajdują się w stanie nie wymłóconym, organ egzekucyjny zarządzi omłot na koszt i niebezpieczeństwo dłużnika, przyczym do omłotu można użyć sił pociągowych, narzędzi i materiałów należących do dłużnika. Urosłe z tego powodu wydatki będą ściągnięte od dłużnika w trybie przewidzianym w niniejszej instrukcji dla ściągnięcia kosztów egzekucyjnych.

§ 35.

(1) Zajęte ziemiopłody organ egzekucyjny zabierze dlużnikowi i odstawi je na odpowiedni punkt zsypu, a na protokóle zajęcia poczyni adnotację o zabraniu ziemiopłodów.

Organ egzekucyjny wystawi dłużnikowi pokwitowanie, w którym wymieni ilość i rodzaj ziemiopłodów pobranych:

a) tytułem podatku gruntowego w ziemiopłodach,
b) tytułem dodatku za zwłokę,

a ponadto wymieni sumę kosztów egzekucyjnych pobraną w gotówce.

(2) Organ egzekucyjny dostarczy zabrane dłużnikowi ziemiopłody na odpowiedni punkt zsypu za pokwitowaniem.

Pokwitowanie winno zawierać:
a) nazwisko i imię organu egzekucyjnego dostarczającego ziemiopłody,
b) nazwisko, imię i adres dłużnika, na rachunek którego dostarczono ziemiopłody,
c) ilość i rodzaj dostarczonych ziemiopłodów.

Pokwitowanie punktu zsypu organ egzekucyjny dołączy do akt egzekucyjnych dłużnika.

§ 36.

(1) W przypadku stwierdzenia braku u dłużnika ziemiopłodów, o których mowa w § 34, względnie ilości niewystarczającej do pełnego pokrycia poszukiwanej należności, ulegają zajęciu poza ziemiopłodami przede wszystkim gotówka, następnie przedmioty zbytkowe.

(2) W przypadku określonym w ust. (1) odnośnie zajętych ziemiopłodów organ egzekucyjny postąpi w myśl przepisów § 35; w odniesieniu zaś do innych ruchomości (poza ziemiopłodami) dalsze postępowanie egzekucyjne będzie toczyć się na zasadach podanych w części II niniejszej instrukcji.

§ 37.

(1) Organ egzekucyjny dokonywa zajęcia przez wciągnięcie zajętych ruchomości do protokółu. Zajęcie jest dokonane z chwilą podpisania protokółu przez organ egzekucyjny.

(2) Dłużnikowi, a w razie oddania zajętej ruchomości pod dozór osoby trzeciej także dozorcy organ egzekucyjny doręcza odpis protokółu zajęcia.

(3) Organ egzekucyjny przy zajęciu dokonywa opisu każdej zajmowanej ruchomości według znamion jej właściwych oraz oznacza jej wartość. Wartości zajętej ruchomości organ egzekucyjny nie oznacza jedynie w przypadku, gdy zajętą ruchomością są ziemiopłody, oznacza natomiast rodzaj ziemiopłodów oraz ich ilość.

§ 38.

Na każdej zajętej ruchomości organ egzekucyjny umieści znak, ujawniający na zewnątrz jej zajęcie, a jeżeli to nie jest możliwe, ujawni je w inny sposób.

§ 39.

(1) Zajęte ruchomości organ egzekucyjny odda pod dozór dłużnikowi lub osobie trzeciej, u której je zajął, jednak z ważnych przyczyn może każdego czasu oddać je pod dozór innej osobie, choćby to było związane z koniecznością ich przeniesienia, np. w razie odmowy przyjęcia dozoru bądź uzasadnionej obawy usunięcia lub uszkodzenia zajętego przedmiotu.

(2) Zajęte kosztowności organ egzekucyjny złoży w zarządzie gminy, jako depozyt rzeczowy tego zarządu.

(3) Jeżeli organ egzekucyjny zajęte ruchomości oddał pod dozór dłużnikowi lub osobie trzeciej, osoby te sprawują obowiązki dozorcy.

(4) Organ egzekucyjny pouczy dozorcę o grożącej mu odpowiedzialności z art. 282 kodeksu karnego w razie usunięcia, uszkodzenia, ukrycia lub zbycia zajętej ruchomości.

§ 40.

(1) Dozorca obowiązany jest przechowywać oddane mu pod dozór ruchomości z taką starannością, by nie straciły na wartości i wydać je na wezwanie zarządu gminy lub organu egzekucyjnego. Dozorca nie odpowiada za uszkodzenie rzeczy przypadkowe lub wynikłe wskutek siły wyższej. Dozorca obowiązany jest zawiadomić zarząd gminy o zamierzonej zamianie miejsca przechowania ruchomości oraz o ich uszkodzeniu.

(2) Jeżeli zajęte ruchomości (za wyjątkiem ziemiopłodów) pozostawiono w pomieszczeniu należącym do dłużnika i dozór powierzono jemu samemu lub członkowi jego rodziny razem z nim mieszkającemu lub pracującemu, albo domownikowi, dozorca ma prawo zwykłego używania rzeczy, byleby przez to rzecz nie straciła na wartości. To samo stosuje się do przypadku, gdy rzeczy zajęto u osoby trzeciej i pozostawiono pod jej dozorem, jeżeli osoba ta uprawniona jest do używania rzeczy. W innych przypadkach dozorca nie ma prawa używać ruchomości oddanej mu pod dozór.

§ 41.

Zarząd gminy może z ważnych przyczyn zwolnić dozorcę i w jego miejsce ustanowić innego.

§ 42.

Z powodu uszkodzenia lub zaginięcia zajętej ruchomości w czasie przechowywania jej u dozorcy lub w czasie transportu dłużnikowi nie służy żadne roszczenie do zarządu gminy, chyba, że spełniał on funkcje dozorcy.

§ 43.

Sprzedaż zajętych ruchomości odbywa się przez publiczną licytację, jeżeli niniejsza instrukcja nie stanowi inaczej.

§ 44.

Pieniądze zagraniczne oraz złoto, platyna, srebro i przedmioty z nich wytworzone, a także papiery wartościowe i inne ruchomości, mające cenę targową lub giełdową, zarząd gminy sprzeda na zasadach i w trybie określonym w art. 81 dekretu z dnia 28 stycznia 1947 roku.

§ 45.

(1) Termin licytacji powinien być tak wyznaczony, aby licytacja nie odbyła się wcześniej, niż 15 dnia od daty zajęcia.

(2) Termin licytacji może być wyznaczony na dzień wcześniejszy, niż 15 od daty zajęcia, jeżeli ruchomości ulegają szybkiemu zepsuciu lub wskutek opóźnienia sprzedaży straciłyby znacznie na wartości oraz jeżeli przechowanie pociąga za sobą koszty niewspółmierne z ich wartością.

§ 46.

(1) Licytacja odbędzie się w miejscu, gdzie znajdują się ruchomości.

(2) Zarząd gminy może jednak zarządzić na wniosek dłużnika, a także z urzędu, aby licytacja

ruchomości odbyła się w innym miejscu, jak również aby licytację prowadził inny niż właściwy organ egzekucyjny, jeżeli to rokuje korzystniejszą sprzedaż z uwzględnieniem kosztów. W tym celu zarząd gminy zarządzi dostarczenie ruchomości na miejsce, w którym ma się odbyć licytacja.

(3) Zarząd gminy zaniecha przewozu, jeżeli dłużnik nie złożył sumy potrzebnej na koszty przewozu w terminie oznaczonym.

§ 47.

(1) Zarząd gminy ogłosi o licytacji przez obwieszczenie, w którym wymieni:

a) miejsce i czas licytacji,

b) ruchomości, które mają być sprzedane, z podaniem ich rodzaju i łącznej sumy oszacowania,

c) miejsce i czas, kiedy można oglądać ruchomości przed licytacją,

d) nazwisko dłużnika, jeżeli podanie nazwiska może rokować pomyślniejszą sprzedaż.

(2) Odpisy obwieszczenia zarząd gminy doręczy dłużnikowi oraz dozorcy, najpóźniej w terminie przewidzianym do ogłoszenia obwieszczeń.

(3) Jeden egzemplarz obwieszczenia zarząd gminy wręcza organowi egzekucyjnemu łącznie z aktami egzekucyjnymi przy przydziale służby.

§ 48.

Najpóźniej na trzy dni przed dniem licytacji, a gdy licytacja ma się odbyć wcześniej, niż piętnastego dnia od daty zajęcia, na jeden dzień przed wyznaczonym terminem lub w wyjątkowych przypadkach nawet w dniu licytacji zarząd gminy zarządzi przybicie obwieszczenia na tablicy zarządu gminy, na drzwiach zewnętrznych domu, gdzie ma się odbyć licytacja, a nadto, jeżeli to uzna za potrzebne, zarządzi ogłoszenie inym sposobem w danej miejscowości przyjętym, celem rozpowszechnienia wiadomości o licytacji.

§ 49.

(1) Jeżeli wartość ruchomości, które mają być sprzedane w drodze licytacji, przekracza 50.000 zł, zarząd gminy zarządzi jednorazowe zamieszczenie obwieszczenia w dzienniku poczytnym w danej miejscowości.

(2) Na wniosek i koszt dłużnika, zarząd gminy zarządzi ogłoszenie również w inny sposób przez niego wskazany.

§ 50.

Do czynności licytacyjnej organ egzekucyjny winien powołać conajmniej jednego świadka, albo też funkcjonarjusza Milicji Obywatelskiej.

§ 51.

Przetarg rozpoczyna się od wywołania ceny. Cena wywołana jest połową sumy oszacowania.

§ 52.

Na sprzedaż będą wystawione kolejno poszczególne ruchomości lub poszczególne grupy, obejmujące ruchomości tego samego rodzaju, z wymienieniem sumy oszacowania i sumy wywołania. Dłużnik może żądać, aby ruchomości były wystawione na sprzedaż w kolejności przez niego wskazanej.

§ 53.

Przetarg odbywa się ustnie. Zaofiarowana cena przestaje wiązać uczestnika licytacji, jeżeli inny uczestnik zaofiarował cenę wyższą.

§ 54.

Organ egzekucyjny udzieli przybicia, czyli przyzna własność sprzedanej ruchomości osobie, która zaofiarowała najwyższą cenę, jeżeli po trzykrotnym wezwaniu do dalszych postąpień nikt więcej nie zaofiarował.

§ 55.

(1) Licytacja poczytuje się za niedoszłą do skutku, jeżeli w niej nie weźmie udziału przynajmniej dwóch licytantów, jak również jeżeli żaden z uczestniczących nie zaofiaruje ceny wyższej ponad cenę wywołania.

(2) W przetargu nie mogą uczestniczyć: dłużnik, organ egzekucyjny, prowadzący licytację, jego małżonek i dzieci oraz osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym.

(3) Przetargu nie można rozpoczynać później, niż w dwie godziny po czasie, oznaczonym w obwieszczeniu o licytacji.

§ 56.

(1) Z przeprowadzonej licytacji, jak również z licytacji niedoszłej do skutku organ egzekucyjny spisuje protokół. Protokół taki podpisują organ egzekucyjny oraz świadkowie.

(2) W protokóle winni być wymienieni wszyscy licytanci, których zaofiarowana cena została przybita.

§ 57.

(1) Jeżeli w pierwszym terminie licytacja nie doszła do skutku, wyznaczony zostanie termin ponownej licytacji.

(2) Do ponownej licytacji odnoszą się wszystkie przepisy, mające zastosowanie przy pierwszej licytacji z wyjątkami, przewidzianymi w niniejszym paragrafie.

(3) Ponowna licytacja może być wyznaczona po podaniu o tym do publicznej wiadomości co najmniej na trzy dni przed jej terminem. W przypadkach przewidzianych w § 45 ust. (2) termin ten może być skrócony.

(4) Na ponownej licytacji ruchomości mogą być sprzedane nawet niżej ceny wywołania.

§ 58.

(1) Po pierwszej licytacji niedoszłej do skutku zarząd gminy może na wniosek dłużnika, a także z urzędu zarządzić, by sprzedaż zajętych ruchomości odbyła się w inny sposób, niż w drodze licytacji (np. sprzedaż z wolnej ręki, sprzedaż komiso-

wa itp.) oraz by tego rodzaju sprzedaż odbyła się w innym miejscu, niż miejsce, w którym znajdują się ruchomości i przez inną osobę, niż właściwy organ egzekucyjny. W tym celu zarząd gminy zarządzi dostarczenie ruchomości na miejsce, w którym ma się odbyć sprzedaż. Dokonanie sprzedaży w powyższy sposób może nastąpić nawet przed pierwszą licytacją, jednakże tylko za zgodą dłużnika.

(2) Przy powzięciu decyzji o takiej sprzedaży zarząd gminy wystosuje na piśmie do osoby, której sprzedaż powierza, odpowiednie zlecenie, podając w nim, w jaki sposób sprzedaż ma nastąpić, oznaczy cenę, poniżej której sprzedaży nie można dokonać, wysokość prowizji oraz termin, do którego sprzedaż ma być dokonana. O zarządzeniu sprzedaży zajętych ruchomości w myśl ust. (1) zarząd gminy zawiadomi równocześnie dłużnika.

(3) Przepis § 42 ma odpowiednie zastosowanie.

(4) Na decyzję zarządu gminy służy zażalenie.

§ 59.

(1) Dłużnik może wnieść skargę na udzielenie przez organ egzekucyjny przybicia w razie naruszenia przepisów o publicznym charakterze licytacji, o najniższej cenie nabycia i o wyłączeniu od udziału w przetargu. Skarga powinna być zgłoszona do protokółu licytacji.

(2) Na decyzję zarządu gminy, wydaną na skutek skargi, służy zażalenie.

(3) Gdyby rozstrzygnięcie skargi przez zarząd gminy nie nastąpiło w ciągu dwóch tygodni, nabywca może zrzec się nabycia i odebrać zapłaconą sumę.

(4) Nie ma skargi na udzielenie przybicia ruchomości, które ulegają szybkiemu zepsuciu.

§ 60.

Nabywca obowiązany jest całą cenę nabycia, jeżeli ona nie przewyższa 25.000 zł, uiścić natychmiast po udzieleniu mu przybicia. Jeżeli ceny nie uiści, traci prawo wynikłe z przybicia i nie może uczestniczyć nadal w licytacji. Organ egzekucyjny wznowi niezwłocznie przetarg na tę sumę ruchomości, rozpoczynając go od ceny wywołania.

§ 61.

Jeżeli cena licytacyjna przewyższa sumę 25.000 zł, nabywca powinien złożyć natychmiast jedną-piątą część tej ceny, nie mniej jednak, niż 25.000 zł pod rygorem przewidzianym w paragrafie poprzednim , resztę zaś do godziny dwunastej dnia następnego. Nabywca, który w terminie tym nie zapłaci reszty ceny, traci prawo wynikłe z przybicia, licytacja zaś uznana będzie za niebyłą.

§ 62.

(1) Nabywca, który nie zapłacił ceny licytacyjnej w terminach przewidzianych w §§ 60 i 61, obowiązany jest zapłacić jedną-piątą część tej ceny. Jeżeli sumy tej w tychże terminach nie zapłaci, będzie ona ściągnięta na mocy odrębnego tytułu wykonawczego, sporządzonego na podstawie protokółu licytacji.

(2) Piąta część ceny licytacyjnej, ściągnięta od nabywcy, użyta będzie na zaspokojenie poszukiwanej należności, a w przypadku zupełnego jej zaspokojenia otrzyma ją dłużnik.

§ 63.

(1) Nabywca, który zapłacił całą cenę licytacyjną, staje się właścicielem nabytej ruchomości i powinien natychmiat ją odebrać.

(2) Ruchomości sprzedanych nie wydaje się nabywcy, jeżeli do protokółu licytacji zgłoszono skargę na udzielenie przybicia w przypadkach przewidzianych w § 59.

§ 64.

Nabywca nie może domagać się ani unieważnienia nabycia, ani zmniejszenia ceny nabycia z powodu wad ruchomości, z powodu wadliwego oszacowania ani z jakiejkolwiek innej przyczyny.

§ 65.

(1) Na ogólną kwotę, otrzymaną z licytacji organ egzekucyjny wystawi dłużnikowi pokwitowanie.

(2) Zarząd gminy z otrzymanej z licytacji sumy pokryje przede wszystkim powstałe koszty egzekucyjne, a resztę zaliczy dłużnikowi na uiszczenie podatku gruntowego w ziemiopłodach oraz dodatku za zwlokę zgodnie z zasadami ustalonymi w § 26 ust. (3) niniejszej instrukcji.

(3) Sumę pozostałą po pokryciu kosztów egzekucyjnych oraz podatku gruntowego w ziemiopłodach łącznie z dodatkiem za zwlokę zarząd gminy zwróci dłużnikowi, bądź też zgodnie z jego życzeniem zaliczy na inne należności wobec gminy.

B. Egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych niezabezpieczonych na nieruchomości.

§ 66.

(1) W przypadku, gdy zarząd gminy uzna za celowe, może skierować egzekucję do wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego, np. do wynagrodzenia za pracę, do należności od Skarbu Państwa, bądź instytucji i przedsiębiorstw państwowych, samorządowych, spółdzielczych lub prywatnych, za wykonane roboty i dostawy dla tych instytucji i t. p.

(2) Zasady i tryb postępowania przy egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych niezabezpieczonych na nieruchomości normują przepisy art. art. 101—113, 116—117, 120—121 dekretu z dnia 28 stycznia 1947 r. Ilekroć w tych przepisach jest mowa o urzędzie skarbowym, rozumieć należy odpowiedni zarząd gminy.

Część III.

Postępowanie zabezpieczające.

§ 67.

(1) Jeżeli istnieje niebezpieczeństwo, że w razie zwłoki należność podatku gruntowego w ziemio-

płodach nie zostanie uiszczona, zarząd gminy uprawniony jest na podstawie art. 8 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 173) do zabezpieczenia jej na majątku dłużnika przed terminem płatności.

(2) W celu zabezpieczenia należności zarząd gminy wyda decyzję o zabezpieczeniu. Decyzja ta stanowi tytuł egzekucyjny.

(3) Decyzja o zabezpieczeniu może być wydana tylko po dokonaniu wymiaru i doręczeniu podatnikowi nakazu płatniczego przed lub równocześnie z doręczeniem decyzji o zabezpieczeniu.

(4) Na decyzję zarządu gminy o zabezpieczeniu służy odwołanie w ciągu miesiąca od daty doręczenia decyzji. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji.

§ 68.

(1) Zabezpieczenia należności przed terminem jej płatności zarząd gminy dokonuje przez zajęcie ziemiopłodów.

(2) Za czynności zabezpieczenia nie pobiera się od dłużnika kosztów egzekucyjnych.

Koszty te ciążą na zarządzie gminy.

(3) Po bezskutecznym upływie terminu płatności podatku gruntowego zarząd gminy dokona dalszych czynności egzekucyjnych, przewidzianych w § 35.

Część IV.
Koszty egzekucyjne.

§ 69.

(1) Koszty egzekucyjne ciążą na dłużniku i podlegają przymusowemu ściągnięciu łącznie z egzekwowaną należnością.

(2) Koszty egzekucyjne przypadają zarządowi gminy.

§ 70.

(1) Kosztami egzekucyjnymi są opłaty i wydatki.

(2) Opłaty za dokonane czynności egzekucyjne wynoszą.

a) za pobrane przez organ egzekucyjny na miejscu u dłużnika całkowitej zaległości bez dokonania zajęcia — 1% od sumy zaległości, łącznie z dodatkiem za zwłokę, najmniej jednak 10 zł, najwyżej 5.000 zł,

b) za zajęcie ruchomości, wierzytelności pieniężnych lub innych praw majątkowych — 2% od sumy zaległości łącznie z dodatkiem za zwłokę, najmniej jednak 20 zł, najwyżej 50.000 zł,

c) za czynności licytacyjne (obwieszczenie o licytacji, protokół licytacji, niedojście do skutku licytacji i t. p.) lub sprzedaż w inny sposób — 3% od sumy zaległości łącznie z dodatkiem za zwłokę, najmniej jednak 30 zł, najwyżej 100.000 zł.

(3) Koszty obliczonych opłat zaokrągla się do pełnego złotego w górę.

(4) W przypadku uiszczenia do rąk organu egzekucyjnego tylko części poszukiwanej należności i dokonania na pozostałą sumę zajęcia, opłatę pobiera się jak za zajęcie od całej ściąganej zaległości.

(5) Obowiązek uiszczenia opłaty egzekucyjnej za pobranie (ust. 2 pkt. a) powstaje z chwilą przybycia organu egzekucyjnego celem dokonania zajęcia.

(6) Obowiązek uiszczenia opłaty egzekucyjnej za zajęcie (ust. 2 pkt. b) powstaje z chwilą dokonania zajęcia.

(7) Obowiązek uiszczenia opłat za czynności licytacyjne (ust. 2 pkt. c), powstaje z chwilą rozpisania licytacji, lub wszczęcia czynności zmierzających do sprzedaży w inny sposób.

(8) Wydatkami egzekucyjnymi są wydatki faktycznie poniesione w toku postępowania egzekucyjnego, a w szczególności:

a) wydatki na odstawienie zabranych ziemiopłodów na punkt zsypu,

b) wydatki na ogłoszenie w pismach o licytacji,

c) wynagrodzenie osób trzecich za otwarcie pomieszczeń i schowków,

d) koszty przechowywania i dozoru zajętych ruchomości i t. p.

(9) Wspólne wydatki, poniesione w związku z egzekucją u dwu lub więcej dłużników (np. wydatek na ogłoszenie w piśmie o licytacji u kilku dłużników, wydatek na przewóz zajętych ruchomości i kilku dłużników) rozdziela się pomiędzy wszystkich dłużników.

§ 71.

(1) Koszty egzekucyjne mogą być umorzone:

a) w przypadkach nieściągalności,

b) na uzasadnione podanie dłużnika, gdy za uwzględnieniem podania przemawiają ważne okoliczności.

(2) Zarząd gminy jest uprawniony do umarzania kosztów egzekucyjnych w wysokości do 1.000 zł. W przypadkach uzasadniających umorzenie kosztów egzekucyjnych w kwocie ponad 1.000 zł, zarząd gminy wystąpi z odpowiednim wnioskiem do swej władzy przełożonej.

(Przedruk z Monitora Polskiego z dnia 5 lutego 1948 r. Nr 11, poz. 50).

65

OKÓLNIK

z dnia 6 lutego 1948 r.

w sprawie wyjaśnień do niektórych przepisów prawa karnego skarbowego.

Celem jednolitego stosowania przepisów dekretu z dnia 11 kwietnia 1947 r. zawierającego Prawo karne skarbowe (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 140), odnoszących się do podatków bezpośrednich pobieranych na rzecz Skarbu Państwa i do opłaty skarbowej, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, co następuje:

Objaśnienia wstępne.

1. Powołane w niniejszym okólniku bez bliższego oznaczenia artykuły oznaczają artykuły dekretu z dnia 11 kwietnia 1947 r. zawierającego Prawo karne skarbowe (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 140).

2. W okólniku używane są następujące skróty:

k. k.	— kodeks karny,
o. p.	— ordynacja podatkowa (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 14, poz. 134),
opł. skarb.	— dekret z dnia 3 lutego 1947 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 107),
p. k. s.	— prawo karne skarbowe; dekret z dnia 11 kwietnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 140),
pod. nab.	— dekret z dnia 3 lutego 1947 r. o podatku od nabycia praw majątkowych (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 106),
pod. obr.	— dekret z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 3, poz. 23),
pod. wynagr.	— dekret z dnia 18 sierpnia 1945 r. o podatku od wynagrodzeń (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 30, poz. 129),
post. pod.	— dekret z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 174),
rozp. księg.	— rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 października 1946 r. o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych, wydane co do §§ 2—11 w porozumieniu z Ministrem Przemysłu, Aprowizacji i Handlu (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 65, poz. 365 i z 1947 r. Nr 73, poz. 466),
zob. pod.	— dekret z dnia 16 maja 1946 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 173).

do art. 3.

1. Z wymienionych w art. 3 artykułów kodeksu karnego, art. 2 § 1 k. k. głosi: „jeżeli w czasie wyrokowania obowiązuje ustawa inna, niż w czasie popełnienia przestępstwa, wówczas stosuje się ustawę nową; jednakże należy zastosować ustawę dawną, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy".

Za względniejszą dla sprawcy należy uznać tę ustawę, której zastosowanie w konkretnym przypadku jest dla sprawcy łagodniejsze. Dla ustalenia tej kwestii należy brać pod uwagę skutki każdej z ustaw w całości, t. zn. ogół następstw prawnokarnych, jakie pociągnęłoby za sobą dla konkretnego przypadku zastosowanie wszystkich przepisów każdej z nich.

2. Z wymienionych w art. 2 artykułów kodeksu karnego, art. 28 k. k. głosi, że pomocnik ponosi odpowiedzialność „w granicach swego zamiaru, niezależnie od odpowiedzialności osoby, która zamierzonego czynu dokonała lub miała dokonać".

Przykad: Stwierdzono, że rachunek został wystawiony niezgodnie z rzeczywistością (np. co do ilości, co do ceny sprzedanego towaru); stwierdzono również, że wystawiający rachunek działał w zamiarze dopomożenia swojemu kontrahentowi do uszczuplenia należnego od niego podatku; wystawca rachunku podlega w tym przypadku odpowiedzialności karnej z art. 131 § 3 wraz z podatnikiem, który korzystając z tego rachunku popełnił występek z tego samego artykułu; wystawca rachunku jest w tym przypadku pomocnikiem podatnika popełniającego występek z art. 131 § 3.

Za podstawę wielokrotności grzywny dla pomocnika (wystawcy rachunku) należy przyjmować uszczuplenie podatku spowodowane danym rachunkiem. Jeżeli wysokości szkody poniesionej przez Skarb Państwa na skutek wystawienia takiego rachunku nie można dokładnie określić — należy oznaczyć ją w przybliżeniu (art. 14 § 1).

3. Władza orzekająca właściwa dla sprawcy właściwa jest również dla podżegacza i dla pomocnika (art. 167).

do art. 5.

1. Do odpowiedzialności karnej bezpośrednio pociągać można tylko osoby fizyczne.

W odniesieniu do osób prawnych ukaraniu podlegają osoby fizyczne reprezentujące osobę prawną. Jeżeli osobę prawną reprezentuje jednocześnie dwie lub więcej osób fizycznych (n. p. zeznanie podpisane przez dwóch członków zarządu osoby prawnej), każdą z tych osób fizycznych należy ukarać oddzielnie.

W przypadku ukarania osoby fizycznej reprezentującej osobę prawną, jeżeli zachodzą warunki określone w art. 33 § 3, należy co do grzywny za występek skarbowy orzekać posiłkową odpowiedzialność zastępowanej osoby prawnej stosując w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie przepis art. 33 § 4.

2. Do odpowiedzialności karnej nie można pociągać władz i urzędów państwowych ani władz i urzędów związków samorządu terytorialnego. Kierownicy podlegają jednak odpowiedzialności karnej, gdy występują w charakterze osób odpowiedzialnych za prowadzenie przedsiębiorstwa.

3. W orzeczeniu skazującym należy wymienić osoby ponoszące odpowiedzialność posiłkową (art. 33) lub zastępczą (art. 37) oraz wskazać zakres odpowiedzialności każdej z osób ponoszących odpowiedzialność posiłkową (art. 34). Osobom obciążonym odpowiedzialnością posiłkową lub zastępczą należy doręczyć odpis orzeczenia karnego (art. 175 § 2).

4. Przy interpretacji określeń „wina umyślna" i „wina nieumyślna" należy stosować „odpowiednio" wymienione w art. 3 przepisy art. 14 k. k. i art. 20 k. k.

Powołane przepisy kodeksu karnego brzmią:

„Art 14 § 1. Przestępstwo umyślne zachodzi nie tylko wtedy, gdy sprawca chce je popełnić, ale także gdy możliwość skutku przestępnego lub przestępności działania przewiduje i na to się godzi.

§ 2. Przestępstwo nieumyślne zachodzi zarówno wtedy, gdy sprawca możliwość skutku przestępnego przewiduje, lecz bezpodstawnie przy-

puszcza, że go uniknie, jak i wtedy, gdy skutku przestępnego lub przestępności działania sprawca nie przewiduje, choć może lub powinien przewidzieć".

„Art. 20 § 1. Nie popełnia przestępstwa, kto dopuszcza się czynu pod wpływem błędu co do okoliczności należącej do istoty czynu, z wyjątkiem, gdy chodzi o występek nieumyślny, a błąd był wynikiem nieostrożności lub niedbalstwa.

§ 2. Sąd może uwzględnić usprawiedliwioną nieświadomość bezprawności czynu, jako podstawę nadzwyczajnego złagodzenia kary".

Stosując „odpowiednio" przytoczone przepisy kodeksu karnego, stwierdzić należy, że:

1) wina umyślna zachodzi nie tylko wówczas, gdy sprawca chce popełnić przestępstwo, ale także gdy możliwość skutku przestępnego lub przestępności działania przewiduje i na to się godzi (art. 14 § 1 k. k.);

2) wina nieumyślna zachodzi wówczas, gdy sprawca wskutek niedbalstwa, nieostrożności lub lekkomyślności, możliwości skutku pzestępnego lub przestępności działania nie przewiduje zupełnie albo przewidując „bezpodstawnie przypuszcza, że go uniknie" (art. 14 § 2 k. k.);

3) nie może być zakwalifikowany jako przestępstwo czyn popełniony pod wpływem niezawinionego błędu co do okoliczności należącej do istoty czynu (error facti; art. 20 § 1 k. k.);

4) nieświadomość bezprawności czynu nie uwalnia od kary, jeżeli jednak jest usprawiedliwiona — może stanowić podstawę do nadzwyczajnego złagodzenia kary (error iuris; art. 20 § 2 k. k.);

5) Przepis szczegółowy, który nie wspomina o rodzaju winy, dotyczy obydwu jej postaci. W przypadkach takich właściwa władza karząca, orzekając o wysokości kary, powinna ją stopniować w granicach określonych danym przepisem, stosownie do uzasadnionego okolicznościami sprawy przekonania swego o rodzaju winy.

do art. 6.

1. Instytucja „czynnego żalu" polegająca na zapewnieniu niekaralności sprawcy, który dobrowolnie zgłasza swoją działalność przestępną właściwej władzy, była znaną również przepisom ordynacji podatkowej. Podczas jednak, gdy według art. 171 o. p. dla zastosowania tej instytucji wystarczało „sprostowanie fałszywego zeznania, przed ujawnieniem czynu przestępnego przez władze skarbowe", t. zn. samo tylko zgłoszenie przestępstwa, to dla zapewnienia niekaralności według przepisów p. k. s. samo tylko zawiadomienie o czynie przestępnym jest niewystarczające, gdyż dla skuteczności zawiadomienia, t. zn. dla uzyskania niekaralności, konieczne jest obecnie: 1) aby zgłoszenie miało charakter istotnie samorzutny (art. 6 § 1 pkt 1) w związku z art. 6 § 47, 2) aby zgłaszający ujawnił osoby, które z nim współdziałały w dokonaniu występku (art. 6 § 1 pkt 2), 3) aby zgłaszający zapłacił uszczuploną należność w całości w terminie ustalonym przez właściwą władzę (art. 6 § 1 pkt 3). Co do wymienionego ostatnio warunku zauważyć należy, że obowiązek zapłacenia w całości uszczuplonej należności odpada, gdy przestępca odwołuje się od decyzji władzy podatkowej ustalającej wysokość tej uszczuplonej należności. W przypadku tym dla zapewnienia niekaralności, wystarcza wypełnienie warunków wymienionych w art. 6 § 1 pkt 1) i 2) oraz zapłacenie tytułem zaliczki na poczet uszczuplonej należności tylko połowy kwoty ustalonej przez władzę (art. 6 § 2).

Przepis art. 6 § 2 ma zastosowanie tylko wówczas, gdy uszczuploną należnością jest jedna z danin publicznych, wymienionych w art. 2 pkt 5)—7). Dla należytego zrozumienia tego przepisu należy wziąć pod uwagę konsekwencje podatkowe, które wyciąga władza podatkowa w stosunku do podatnika wskazującego popełnione przez siebie przestępstwo. Ponieważ konsekwencjami tymi jest z reguły ustalenie podstawy obliczenia kwoty uszczuplonej daniny publicznej w drodze oszacowania w trybie art. 118 post. pod. (por. art. 14 § 1), zatem może powstać potem pomiędzy władzą pierwszej instancji a podatnikiem różnica poglądów co do istotnej wysokości kwoty uszczuplenia. Nie jest wykluczone, że ta różnica poglądów może być rozstrzygnięta ostatecznie przez władzę odwoławczą na korzyść podatnika i dla tego nie żąda się od niego w tym przypadku zapłacenia odrazu całej kwoty ustalonej przez władzę podatkową pierwszej instancji.

2. Instytucja „czynnego żalu" nie ma zastosowania do wykroczeń skarbowych (art. 40).

do art. 7.

Przepisy art. 7 mają zastosowanie wówczas, gdy sprawca dopuścił się dwu lub więcej czynów przestępnych, z których każdy zagrożony jest odrębną sankcją karną. W postępowaniu przed władzami skarbowymi władza orzekająca obejmuje wszystkie te czyny jednym orzeczeniem nie orzekając kary łącznej.

do art. 8.

Przepisy art. 8 mają zastosowanie wówczas, gdy stan faktyczny jednego czynu przestępnego zagrożony jest kilku odrębnymi sankcjami karnymi.

Przykład: Jeżeli pracodawca (płatnik) nie wpłacił na rachunek władzy podatkowej sum potrąconych swoim pracownikom (podatnikom) z tytułu podatku od wynagrodzeń w zamiarze przywłaszczenia sobie tych sum, to czyn ten zagrożony jest dwiema odrębnymi sankcjami karnymi jedną z art. 262 § 1 k. k., drugą z art. 135 § 1 p. k. s. Należy zastosować przepis art. 8 § 2 Władzą orzekającą jest w tym przypadku sąd (art. 151 pkt 1), który ukaże sprawcę osobno według przepisów p. k. s. (art. 135 § 1 p. k. s. — areszt i grzywna) i osobno według przepisów kodeksu karnego (art. 262 § 1 k. k. —więzienie lub areszt) orzekając w konkluzji wyroku łączną karę pozbawienia wolności (z art. 262 § 1 k. k. i z art. 135 § 1 p. k. s.) a ponadto karę grzywny (jedynie z art. 135 § 1 p. k. s.).

do art. 14.

1. Oznaczyć podstawę wielokrotności w przy-

bliżeniu, t. zn. — jeżeli chodzi o podatki bezpośrednie i opłatę skarbową — określić ją z reguły według przepisów art. 118 post. pod. w drodze oszacowania. Ustalona tą drogą kwota jest podstawą wielokrotności(por. uwagę 1 do art. 6 § 2).

2. Przepis art. 14 § 2 nie dotyczy podatków bezpośrednich pobieranych na rzecz Skarbu Państwa ani opłaty skarbowej; do tych danin stosuje się zatem zawsze tylko przepis art. 14 §1.

do art. 15 i art. 43 § 2.

1. Równoważnik zamiany orzeczonej grzywny lub kary porządkowej na karę zastępczą aresztu powinien być podany w samym orzeczeniu skazującym (art. 235 § 2). Dyspozycja orzeczenia o karze zastępczej powinna brzmieć: „z zamianą na areszt zastępczy w stosunku . . . . . zł za jeden dzień“, nie zaś w wyrazach: „z zamianą na . . . . miesiące (dni)“, a to z uwagi na przepisy art. 16 §§ 2 i 3.

2. Przy wyborze równoważnika władza orzekająca powinna zachować słuszną proporcję pomiędzy karą zasadniczą, a karą zastępczą. Zamiana grzywny (kary pieniężnej porządkowej) na zbyt mały okres kary zastępczej mogłaby pociągnąć za sobą ten skutek, że skazany wolałby „odsiedzieć“ karę, niż zapłacić grzywnę (karę pieniężną porządkową). Natomiast zamiane kary zasadniczej na zbyt duży okres kary zastępczej mogłaby prowadzić do wniosku, że władza orzekająca stosuje do tego samego sprawcy i za to samo przestępstwo dwie kary:łagodniejszą — gdy chodzi o karę pieniężną, surowszą — gdy chodzi o zamianę kary pieniężnej na karę pozbawnienia wolności.

do art. 16.

1. O wykonaniu zastępczej kary aresztu lub więzienia decyduje ta władza, która ją orzekła, a więc władza skarbowa lub sąd.

2. Jeżeli o wykonaniu kary zastępczej decyduje władza skarbowa, powinna ona przy tym przestrzegać przepisów art. 16, 43 § 4, 251 § 1, 252 i 247 § 1.

3. Według przepisów p. k. s. grzywny oraz kary pieniężne porządkowe (por. art. 43) niemogą być umarzane; po uprawomocnieniu się orzeczenia karnego skazany ma do wyboru tylko dwie drogi: zapłacić orzeczoną grzywnę lub karę pieniężną porządkową albo odbyć zastępczą karę pozbawienia wolności.

4. Z przepisu art. 308 § 2 wynika, że do grzywien wymierzonych przed dniem wejścia w życie przepisów p. k. s., t. zn. przed dniem 1 maja 1947 r. stosuje się w dalszym ciągu przepis art. 123 § 1 o. p., według którego „w gospodarczo uzasadnionych lub zasługujących na szczególne uwzględnienie przypadkach Minister Skarbu może umarzać w całości lub w części należności z tytułu podatków, grzywien, odsetek od zaległości i kosztów egzekucyjnych“.

do art. 18.

Nadmienić należy, że śmierć sprawcy po uprawomocnieniu się orzeczenia nie uchyla odpowiedzialności posiłkowej (art. 35 § 1); śmierć sprawcy nie uchyla nigdy odpowiedzialności zastępczej (art. 38 § 1), nieletni bowiem sprawca nie może być nigdy skazany, a tym samym śmierć jego nie ma wpływu na odpowiedzialność zastępczą.

2. W razie śmierci skazanego, jeżeli orzeczenie, w którym orzeczono odpowiedzialność posiłkową (por. uwagę 3 do art. 5) jest prawomocne, należy skierować egzekucję do majątku osoby odpowiedzialnej posiłkowo. Egzekucję prowadzi się w tym przypadku na podstawie tytułu wykonawczego po doręczeniu osobie odpowiedzialnej posiłkowo postanowienia stwierdzającego jej odpowiedzialność wobec śmierci skazanego.

Postanowienie (art. 174) o odpisaniu z księgi bierczej wymierzonej grzywny należy wydać w razie śmierci skazanego bądź osoby obarczonej odpowiedzialnością zastępczą w każdym przypadku gdy w orzeczeniu nie orzeczono odpowiedzialności posiłkowej, a także w każdym przypadku, gdy orzeczenie nie jest prawomocne.

do art. 26.

1. Z wymienionych przepisów kodeksu karnego należy zwrócić uwagę m. i. na przepis art. 20 § 2 k. k. (przytoczony w uwadze 4 do art. 5), wskazujący na usprawiedliwioną nieświadomość bezprawności czynu jako na okoliczność zasługującą na zastowanie nadzwyczajnego złagodzenia kary.

Przykład. Płatnik (np. notariusz lub sekretarz sądowy podatku od nabycia praw majątkowych; pracodawca podatku od wynagrodzeń) błędnie interpretując przepis prawny nie dopełnił obowiązku obliczenia i pobrania od podatnika należności z tytułu zobowiązania podatkowego lub pobrał ją w kwocie niższej od przepisanej. Czyn ten podlega wprawdzie ukaraniu według przepisu art. 134 § 2, władza orzekająca stosując przepis art. 26 § 1 p. k. s. w związku z art. 20 § 2 k. k. może jednak zastosować w tym przypadku nadzwyczajne złagodzenie kary.

2. Zastosowanie nadzwyczajnego złagodzenia kary w innych przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, poza wskazanymi wyraźnie w art. 26 § 1, zależy również od swobodnego (lecz nie dowolnego) uznania władzy orzekającej lub odwoławczej.

Przykłady: Podeszły wiek, zły stan zdrowia lub słabe wyrobienie życiowe sprawcy; liczna rodzina lub nieletnie dzieci pozostające na utrzymaniu sprawcy; przypadek, gdy wymierzenie grzywny bez zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary mogłoby narazić sprawcę na ruinę majątkową, a przestępstwo popełnione po raz pierwszy. Oczywiste jest, że przytoczone przykłady mogą stanowić podstawę do nadzwyczajnego złagodzenia kary tylko w zależności od okoliczności konkretnej sprawy.

3. Zastosowanie nadzywczajnego złagodzenia kary należy zawsze należycie umotywować w orzeczeniu.

do art. 28.

1. Ministerstwo Skarbu zwraca uwagę, że pomimo stosunkowo długiego terminu, w którym można wszczynać postępowanie i wydawać orze-

czenia karne z powodu przestępstw skarbowych, orzeczenia powinny być wydawane natychmiast po uzyskaniu niezbędnego do tego materiału, bez niepotrzebnego wyczekiwania (np. nie czekając na uprawomocnienie się decyzji ustalającej zobowiązanie podatkowe), gdyż właściwie rozumiane względy dydaktyczne nakazują stosowanie sankcyj karnych jak najrychlej po popełnieniu czynu przestępnego.

2. Przy przestępstwie ciągłym, t. zn. wówczas, gdy dwa lub więcej czynów odrębnych, jednorodzajowych, tworzy jeden ciąg działalności przestępnej objętej jednym zamiarem, okres przedawnienia rozpoczyna się od daty ostatniego działania przestępnego, np. przy zaniechaniu potrącania podatku od wynagrodzeń — od daty ostatniej wypłaty wynagrodzenia, od którego nie potrącono podatku.

do art. 33—38.

Zobacz uwagę 3 do art. 5.

do art. 40.

1. Z przepisów kodeksu karnego oraz z przepisów ogólnych p. k. s. o występkach, stosują się do wykroczeń skarbowych tylko te przepisy, które zostały w art. 40 wyraźnie wymienione; nie mają zastosowania do wykroczeń skarbowych np. przepisy art. 6 (czynny żal), art. 26 i 27 (nadzwyczajne złagodzenie i nadzwyczajne obostrzenie kary) oraz przepisy art. 33 i 37) odpowiedzialność posiłkowa i zastępcza).

2. Wśród powołanych w art. 40 przepisów znajduje się również art. 28 § 2 p. k. s., z którego wynika, że bieg przedawnienia, jeżeli chodzi o możliwość wszczęcia postępowania karnego co do występku skarbowego, rozpoczyna się z końcem roku, w którym powstał obowiązek podatkowy. Stosując ten przepis odpowiednio w odniesieniu do wykroczenia skarbowego, wypadnie nadmienić, że przez wyrazy „obowiązek podatkowy" należy rozumieć obowiązek wykonania określonej czynności nakazanej przepisami w zakresie oznaczonym w art. 2.

do art. 45.

1. W odniesieniu do podatków bezpośrednich pobieranych na rzecz Skarbu Państwa oraz do opłaty skarbowej bieg przedawnienia prawa do wszczęcia postępowania karnego rozpoczyna się z końcem roku, w którym popełniono wykroczenie skarbowe (por. uwagę 2 do art. 40).

Przykład: Podatnik nie złożył zeznania podatkowego o obrocie osiągniętym w 1946 r. Zeznanie powinno być złożone w terminie do końca miesiąca lutego 1947 r. (§ 9 rozp. wyk. do post. pod.), a zatem wykroczenie popełniono w 1947 r. Bieg przedawnienia prawa do wszczęcia postępowania karnego z art. 142 za niezłożenie zeznania podatkowego jako za wykroczenie skarbowe popełnione w 1947 roku rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 1948 roku. Postępowanie karne może być zatem wszczęte w tym przypadku do dnia 31 grudnia 1948 r.

2. Wszczęcie postępowania karnego w sprawie wykroczeń skarbowych może być dokonane bez sporządzenia protokółu karnego (art. 203); w przypadku takim można zaniechać wezwania oskarżonego celem dania mu możności złożenia wyjaśnień w związku z treścią zebranych dowodów (art. 207 § 2).

Przykład: Stan faktyczny jak w przykładzie podanym w uwadze 1. Do dnia 31 grudnia 1948 r. karę pieniężną porządkową za niezłożenie zeznania podatkowego można orzec bez spisywania protokółu karnego i bez wzywania strony do złożenia wyjaśnień, a więc jedynie na zasadzie stwierdzenia wykroczenia na podstawie akt (w urzędzie). Po dniu 31 grudnia 1948 r. — jednak w każdym razie nie później niż dnia 28 lutego 1950 r. (art. 45 § 2) — możnaby w przykładzie tym wydać orzeczenie skazujące tylko w przypadku wszczęcia postępowania karnego przed dniem 31 grudnia 1948 roku.

Ostatnim dniem, w którym w podanym przykładzie można wydać orzeczenie skazujące jest dzień 28 lutego 1950 roku a nie dzień 31 grudnia 1950 roku, dlatego że przepisu art. 29 § 2 nie stosuje się do wykroczeń skarbowych (nie jest wymieniony w art. 40). Jeżeli zatem chodzi o wykroczenie skarbowe, dniem rozpoczęcia biegu, terminu przedawnienia prawa wydania orzeczenia skazującego jest dzień popełnienia wykroczenia, a nie ostatni dzień roku, w którym popełniono wykroczenie skarbowe.

3. W sprawach o wykroczenia skarbowe w przypadku, gdy fakt popełnienia wykroczenia może być stwierdzony jedynie na podstawie znajdujących się w urzędzie akt, t. zn. wówczas, gdy nie ma pisemnego śladu wszczęcia postępowania karnego, a okres w którym można wydać orzeczenie skazujące równa się okresowi w którym można wszcząć postępowanie karne (ostatni dzień roku następującego po roku w którym popełniono wykroczenie; art. 45 § 1 oraz art. 40 w związku z art. 28 § 2).

W przypadku, gdy doniesienie o wykroczeniu skarbowym wpłynęło do urzędu z zewnątrz (np. pismo milicji obywatelskiej) za chwilę wszczęcia postępowania karnego w sprawie, należy przyjmować chwilę wpływu doniesienia do urzędu. W przypadku tym orzeczenie skazujące może być wydane w terminie wskazanym w art. 45 § 2.

do art. 131 i 132.

1. Występek z art. 131 popełnić może tylko podatnik albo osoba wymieniona w art. 131 § 4.

Występek z art. 132 popełnić może każdy, kto dopuszcza się czynów w artykule tym przewidzianych, z wyjątkiem podatnika albo osoby wymienionej w art. 131 § 4. Podatnik oraz osoby wymienione w art. 131 § 4 nie odpowiadają z przepisu art. 132 dlatego, gdyż przyjąć należy, iż stan faktyczny określony przepisem art. 132 w odniesieniu do podatnika i tych osób mieści się już w stanie faktycznym określonym w przepisie art. 131 § 3.

Podatnik oraz osoby wymienione w art. 131 § 4 podlegają ukaraniu na zasadzie przepisu art. 131 § 3 bez względu na to, czy prowadzą nierzetelne księgi osobiście, czy też za pośrednictwem osób trzecich.

Przykład 1: Podatnik składa miesięczne deklaracje dla celów zaliczek na podatki obrotowy i dochodowy na podstawie ksiąg prowadzonych nierzetelnie przez jednego ze swoich pracowników. Tym, kto naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku „w postępowaniu podatkowym" (przez złożenie deklaracji) jest tutaj sam podatnik. Prowadzący nierzetelnie księgi pracownik podatnika nie bierze w tym przypadku udziału w postępowaniu podatkowym, nie jest zastępcą podatnika w rozumieniu przepisu art. 33 § 2 (nie załatwia sprawy cudzej w postępowaniu podatkowym) i nie może być wobec tego pociągnięty do odpowiedzialności karnej z przepisu art. 131 § 3 w związku z art. 131 § 4. W przypadku tym podatnik podlega ukaraniu na zasadzie przepisu art. 131 § 3; prowadzący nierzetelnie księgi pracownik podatnika odpowiada z art. 132.

Przykład 2: Księgi podatnika prowadzi nierzetelnie jeden z pracowników podatnika. Ten sam pracownik zastępując podatnika podpisuje i składa w urzędzie skarbowym miesięczne deklaracje dla celów zaliczek na podatki obrotowy i dochodowy na podstawie tych nierzetelnie przez siebie prowadzonych ksiąg. Tym, kto naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku „w postępowaniu podatkowym" jest tutaj pracownik podatnika; pracownik ten jest zastępcą podatnika w rozumieniu przepisu art. 33 § 2 i powinien być pociągnięty do odpowiedzialności karnej z przepisu art. 131 § 3 w związku z art. 131 § 4, a nie z przepisu art. 132. Czy i w jakim zakresie odpowiada w tym przypadku sam podatnik, należy rozważyć na tle okoliczności poszczególnej sprawy.

2. Wyjaśnienia podane w uwadze pierwszej, że podatnik lub osoba wymieniona w art. 131 § 4 odpowiada wyłącznie z art. 131, a nie z art. 132, oparte są na założeniu praktycznym, że podatnik prowadzący księgi bierze zawsze udział w postępowaniu podatkowym. Dla ścisłości należy jednak zaznaczyć, że podatnik może być pociągnięty wyjątkowo do odpowiedzialności karnej z art. 132 w przypadku, gdy władza podatkowa stwierdziła fakt nierzetelnego prowadzenia ksiąg przez podatnika, który nie brał jeszcze do czasu ujawnienia tego faktu udziału w postępowaniu podatkowym w danej sprawie, a więc w przypadku, gdy wobec braku ze strony podatnika udziału w postępowaniu podatkowym, nie może on być z tego właśnie powodu pociągnięty do odpowiedzialności z art. 131.

3. Do orzekania w sprawach występków skarbowych z art. 131 i 132 powołana jest władza skarbowa pierwszej instacji (art. 150 i 159).

do art. 131.

1. Warunkiem zastosowania art. 131 jest działanie podatnika (lub osoby wymienionej w § 4) mogące narazić Skarb Państwa na uszczuplenie podatku. Udział podatnika w dokonaniu przestępstwa w postępowaniu podatkowym zachodzi np. w przypadku złożenia przez niego deklaracji miesięcznej dla celów zaliczki na podatek, złożenia zeznania podatkowego lub innego podania (art. 26 ust. 1 post. pod.), udzielania odpowiedzi na pytania zadawane w toku przesłuchania, udzielania wyjaśnień i t. p.

Bierne zachowanie się podatnika, choćby nawet było powodem narażenia Skarbu Państwa na uszczuplenie podatku, nie może być zakwalifikowane jako występek z art. 131. Tak więc np. bierność podatnika znajdująca wyraz w niezłożeniu przez niego deklaracji w sprawie miesięcznej zaliczki na podatek albo w niezłożeniu zeznania podatkowego stanowi wykroczenie skarbowe (sankcja karna z art. 142 a nie z art. 131); bierność podatnika polegająca na tym, że nie prostuje on decyzji ustalającej zobowiązanie podatkowe w kwocie zbyt niskiej przez władzę podatkową działającą z urzędu (bez współudziału podatnika) nie podlega karze. Podkreślić jednak należy, że władza podatkowa pierwszej instacji nie powinna tak działać , by w postępowaniu podatkowym, zmierzającym do wydania decyzji w zakresie ustalenia zobowiązania podatkowego, nie było we właściwej formie współudziału ze strony podatnika.

Zatajenie przez podatnika danych, mogących mieć wpływ na ustalenie zobowiązania podatkowego lub jego wysokości, pod warunkiem, że zatajenie to ma miejsce w postępowaniu podatkowym, wypełnia stan faktyczny występku z art. 131. Występek ten popełnia zatem np. podatnik, który w deklaracji lub w zeznaniu podatkowym nie wymienia (zataja) źródła podatkowego podlegającego opodatkowaniu.

Ministerstwo Skarbu podkreśla przy tej sposobności, że ukrywanie przed władzą podatkową wykonywania (choćby dorywczego) prywatnoprawnych, zawodowych i odpłatnych świadczeń rzeczy bądź usług czyli niezgłoszenie właściwej władzy podatkowej obowiązku podatkowego w podatku obrotowym przez niezłożenie deklaracji na nabycie karty rejestracyjnej — stanowi naruszenie przepisu art. 6 pod. obr. podlegające ukaraniu w myśl art. 137 p. k. s. W przypadku, gdy przestępstwa tego dopuści się osoba nieznana władzy skarbowej jako podatnik, z reguły należy stosować sankcję karną dotkliwą, wyjąwszy przypadki szczególne.

2. Przyklady przestępstw z art. 131 § 1 popełnionych przez działanie wobec płatnika. Osoby zeznające akt umowy kupna-sprzedaży przed notariuszem podały niezgodną z rzeczywistością cenę sprzedaży nieruchomości lub zataiły dodatkowe świadczenia umowne; pracownik podał swojemu pracodawcy dokonującemu obliczenia i poboru podatku od wynagrodzeń fałszywe dane co do liczby posiadanych na utrzymaniu dzieci.

3. Z porównania przepisów art. 131 § 1 z przepisem art. 131 § 2 wynika, że przepis art. 131 § 1 ma zastosowanie, jeżeli sprawca występku działa umyślnie.

4. Sankcja karna przewidziana w art. 131 § 3 ma zastosowanie w przypadku umyślnego popełnienia występku.

To, że występek z art. 131 § 3 dotyczy działania umyślnego, wynika zarówno z gramatycznej wykładni tego przepisu, gdyż wspomina on o czynie określonym w § 1, a więc o czynie popełnio-

nym z winy umyślnej, jak i z logiki zagadnienia. Fakt nierzetelnego prowadzenia ksiąg zawiera w sobie z reguły moment celowego działania; przyjąć należy, że działanie takie zachodzi np. w przypadku niezaksięgowania choćby jednego tylko rachunku na większą sumę; powtarzającego się niekzięgowania rachunków na mniejsze sumy, księgowania innych kwot, niż kwoty wynikające z rachunku itp.

5. Przykład przestępstwa z art. 131 § 1 popełnionego przez osobę wymienioną w art. 131 § 4. Pracodawca (płatnik) w złożonym władzy podatkowej wykazie podał wypłacone pracownikom swoim wynagrodzenia w kwotach niższych od istotnie wypłaconych albo zataił dodatkowe świadczenia umowne na rzecz pracowników. W ten sposób Skarb Państwa został narażony na uszczuplenie podatku od wynagrodzeń.

do art. 132.

Sankcji karnej z art. 132 podlega oddzielnie osoba ukrywająca lub prowadząca nierzetelnie księgi handlowe, księgi uproszczone lub podatkowe, a oddzielnie osoba, która bezpośrednio nadzorując prowadzenie tych ksiąg, dopuściła do ich ukrycia lub nierzetelnego prowadzenia, jeżeli osoby te nie ponoszą odpowiedzialności z przepisu art. 131 (por. uwagę 1 do art. 131 i 132). W każdym konkretnym przypadku należy więc ustalić, czy jest to jedna i ta sama osoba albo czy są to dwie różne osoby podlegające ukaraniu każda z osobna. Zwrócić należy uwagę, że stosownie do okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 10 lutego 1947 r. L. D. V. 531/1/47 każdy protokół kontroli ksiąg handlowych lub uproszczonych powinien wskazywać, kto księgi prowadzi i kto je nadzoruje. Na okoliczność tę należy zwrócić szczególną uwagę w tym celu, aby osoby te pociągać do odpowiedzialności karnej.

do art. 133.

Art. 281 k. k. brzmi: „Kto prowadzi księgowość kupiecką w sposób niezgodny z prawdą, albo księgi lub dokumenty handlowe uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia, podlega karze więzienia do lat 5".

„Art. 242 k. p. k. brzmi: Każdy ma prawo, a każdy urząd w zakresie swego działania ma obowiązek, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, zawiadomić o tym prokuratora, policję, wójta lub sołtysa".

W stosunku do przepisów art. 281 k. k. przepis art. 133 ma charakter przepisu szczególnego, uchylającego odpowiedzialność karną z art. 281 k. k. w tych wszystkich przypadkach, w których sprawca „działał wyłącznie w celu narażenia Skarbu Państwa na uszczuplenie podatku".

O stwierdzeniu nierzetelnego prowadzenia „księgowości kupieckiej" władza skarbowa ma obowiązek zawiadomić prokuratora, milicję obywatelską, wójta lub sołtysa (art. 242 k. p. k.) tylko w tych przypadkach, gdy natknęła się na dowody, z których wynika, że nierzetelność wykracza poza ramy określone art. 133. W przypadku tym orzecznictwo należy do sądu okręgowego (zob. przepisy art. 8 § 2, 151 pkt. 1, 156 i 273 oraz uwagę do art. 8).

do art. 136.

Utrudniać uprawnionemu organowi władzy skarbowej przeprowadzanie oględzin lokalnych, kontroli lub lustracji, znaczy to przeszkadzać mu w spełnianiu tych czynności, jednakże nie uniemożliwiać ich całkowicie.

Poza granice utrudnienia wykracza:

1) użycie przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia urzędnika albo osoby, do pomocy urzędnikowi przybranej, do zaniechania prawnej czynności urzędowej (art. 129 lub 13[illegible] k. k.),

2) dopuszczenie się czynnej napaści na urzędnika, lub osobę, do pomocy urzędnikowi przybraną, podczas lub z powodu pełnienia obowiązków służbowych (art. 133 k. k.),

3) uszkodzenie lub usunięcie spod rozporządzenia władzy państwowej lub samorządowej przedmiotu, znajdującego się w przechowaniu z jej polecenia (art. 138 k. k.),

4) uszkodzenie, usunięcie lub uczynienie bezskutecznymi znaków prawnie umieszczonych przez władzę państwową lub samorządową w celu stwierdzenia tożsamości przedmiotu, zamknięcia go lub poddania rozporządzeniu władzy (art. 139 k. k.),

W przypadku, gdy czyn przestępny polega na przekroczeniu przez sprawcę granicy utrudnienia czynności wymienionych w art. 136, zastosowanie znajdują odpowiednie przepisy kodeksu karnego; w przypadku takim sprawca nie podlega ukaraniu według przepisu art. 136.

do art. 137.

1. W przypadku jednoczesnego stwierdzenia, że podatnik nie nabył kart rejestracyjnych więcej, niż na jeden rok, nie ma potrzeby spisywania kilku protokółów karnych, oddzielnie za każdy rok, ani wydawania tylu orzeczeń karnych z art. 137 ile kart rejestracyjnych podatnik miał obowiązek w tym czasie nabyć.

Popełnienie występku co do wszystkich lat może być w tym przypadku stwierdzone jednym protokółem karnym i ukarane jednym orzeczeniem karnym.

2. Przepis art. 137 ma zastosowanie w przypadku popełnienia występku zarówno z winy umyślnej jak i nieumyślnej (por. uwagę 5 do art. 5).

3. Do orzekania w sprawach o występki skarbowe z art. 137 powołana jest władza skarbowa pierwszej instancji (art. 150 § 1 pkt 2) lit a) i art. 159 § 1 pkt 3).

4. Co do wysokości kary — zobacz uwagę 1 do art. 131 (ustęp ostatni).

do art. 138.

1. Przepis art. 138 § 2 stosuje się w przypadku stwierdzenia takich wadliwości polegających na formalnych usterkach i brakach, które mają istotne znaczenie i są powodem nieuznania ksiąg za dowód w postępowaniu podatkowym. Stanowi to pierwszy z dwóch warunków stanu faktycznego przewidzianego przez przepis art. 138 § 2.

Wadliwością uzasadniającą zastosowanie przepisu art. 138 § 2 jest np. brak inwentarza lub re-

manentu towarów. Natomiast przepisu art. 138 § 2 nie stosuje się w przypadku stwierdzenia wadliwości wymienionych w art. 89 ust. 1 post. pod., t. zn. wadliwości „polegających na formalnych usterkach i brakach nie mających w konkretnym przypadku istotnego znaczenia", gdyż w tym przypadku księgi powinny być uznane za dowód w postępowaniu podatkowym.

2. Przepis art. 138 § 2 ma na celu spowodowanie prowadzenia ksiąg w sposób niewadliwy, t. zn. poprawny pod względem formalnym. Tym się tłumaczy, że drugim niezbędnym warunkiem zastosowania tego przepisu jest, aby nieuznanie ksiąg z powodu ich wadliwości za dowód w postępowaniu podatkowym nie miało miejsca po raz pierwszy. Warunek ten wynika z użycia w przepisie słowa: „nadal".

Do odpowiedzialności karnej z przepisu art. 138 § 2 należy podatnika pociągać dopiero po doręczeniu mu drugiej z kolei decyzji stwierdzającej wadliwe prowadzenie ksiąg. Obojętna jest przy tym kwestia, czy decyzje te dotyczą księgowości jednego okresu rachunkowego, czy też różnych okresów rachunkowych. Natomiast istotne znaczenie posiadają następujące okoliczności:

1) wadliwe prowadzenie ksiąg powinno być stwierdzone w okresach rachunkowych bezpośrednio po sobie następujących,

2) powinny być stwierdzone wadliwości tego samego rodzaju,

3) popełnione wadliwości powinny być w decyzji wymienione.

3. Przepisy art. 138 mają zastosowanie w przypadku popełnienia przestępstwa zarówno z winy umyślnej, jak i z winy nieumyślnej (zob. uwagę 5 do art. 5).

4. Stan faktyczny przewidziany przez przepisy art. 138 zagrożony jest, jeśli chodzi o nieprowadzenie wcale albo o prowadzenie wadliwie ksiąg handlowych, sankcją karną z kodeksu karnego. Art. 280 k. k. brzmi: „kto, będąc obowiązany z mocy przepisu do prowadzenia księgowości kupieckiej, wcale jej nie prowadzi lub prowadzi ją wadliwie, podlega karze aresztu do miesięcy 6 lub grzywny". W związku z tym zastosowanie znajdują przepisy art. 8 § 2, 151 pkt 1) i 156 § 1. W przypadku takiego zbiegu przepisów ustawowych sprawy o występki z art. 138 § 1 rozpoznaje sąd okręgowy (art. 273 § 1 pkt 1), sprawy zaś o występki z art. 138 § 2 — sąd grodzki (art. 272 pkt 2).

5. W przypadku, gdy występek skarbowy z art. 138 nie pozostaje w zbiegu z występkiem z art. 280 k. k. (nieprowadzenie wcale albo prowadzenie wadliwie ksiąg uproszczonych lub podatkowych, odmowa okazania ksiąg handlowych, uproszczonych lub podatkowych uprawnionemu organowi) sprawy rozpoznaje władza skarbowa pierwszej instancji (art. 150 § 1 pkt 2) lit. a) i art. 159 § 1 pkt 3).

do art. 139.

1. O odmowie wydania rachunku może być mowa tylko wtedy, gdy ten, komu rachunek powinien być wydany, żąda tego. Nie ma zatem występku z art. 139, gdy nie było żądania wystawienia rachunku.

2. Rachunek „niezbędny podatnikowi do udokumentowania w prowadzonych przez niego księgach handlowych, w księgach uproszczonych lub podatkowych — zapisów dotyczących zakupów rzeczy ruchomej lub świadczenia usług", jest to rachunek odpowiadający wszystkim wymogom art. 86 ust. 2 lub 4 post. opd., t. zn. zawierający m. i. również „ilość i cenę jednostkową każdego rodzaju towarów" lub „bliższe określenie świadczenia" oraz „ogólną sumę należności". Występek z art. 139 popełnia zatem nie tylko ten, kto odmawia w ogóle wydania rachunku, lecz także ten, kto odmawia wydania rachunku zawierającego wszystkie dane wymagane przepisami art. 86 ust. 2 lub 4 post. pod.

3. Wydanie rachunku niezgodnego z rzeczywistością nie połączone z odmową wydania rachunku prawidłowego nie podpada pod przepis art. 139, może natomiast stanowić pomocnictwo do występku z art. 131 § 3 (zob. uwagę 2 do art. 3).

Przykład: Stwierdzono, że w rachunku została wymieniona mniejsza ilość towarów, niż ilość faktycznie sprzedana, albo że w rachunku wymieniono ogólną sumę należności w kwocie niższej od rzeczywistej. Stwierdzono również, że wystawca rachunku wiedział, że ten niezgodny z rzeczywistością rachunek może być użyty przez podatnika podatku obrotowego jako udokumentowanie zapisu w jego księgach. Wystawca rachunku dopomaga w tym przypadku podatnikowi do popełnienia występku z art. 131 § 3 p. k. s. i na zasadzie art. 3 p. k. s. w związku z art. 28 k. k. ponosi odpowiedzialność „w granicach swego zamiaru" niezależnie od odpowiedzialności osoby, która zamierzonego czynu dokonała lub miała dokonać".

4. Sprawy o występki z art. 139 rozpoznaje sąd okręgowy (zob. art. 150 § 1 pkt 1) i art. 273).

do art. 140.

Obowiązek właściwego udokumentowania w księgach zapisów, dotyczących zakupu rzeczy ruchomej lub świadczenia usług, określa przepis art. 86 post. pod.

Środkiem „właściwego udokumentowania" może być w pewnych przypadkach zamiast rachunku dowód wewnętrzny (np. art. 86 ust. 3 post. pod. — zakup wytworów gospodarstwa rolnego dokonywany bezpośrednio u rolników; okólniki Ministerstwa Skarbu z dnia 2 stycznia 1947 r. L. D. V. 1—2/171/46 i z dnia 16 lutego 1947 r. Nr D. V. 930/1/47 — dopuszczenie dowodów wewnętrznych jako udokumentowania zapisów w określonych okolicznościach przez hurtownie farmaceutyczne, apteki i przedsiębiorstwa przemysłu farmaceutycznego; okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 9 czerwca 1947 r. Nr 135 Nr D. V. 4007/1/47 — polecenie niekwestionowania w określonych okolicznościach w latach 1946 i 1947 zapisów opartych na dowodach wewnętrznych.

2. Sprawy o występki skarbowe z art. 140 rozpoznaje władza skarbowa pierwszej instancji (art. 150 § 1 pkt 2) lit. a) i art. 159 § 1 pkt 3).

do art. 141.

Skasowany znaczek skarbowy, jest to znaczek, na którym znajduje się ślad pieczęci, pisma lub przekreślenia.

do art. 142 i 144 (wykroczenie skarbowe).

1. Karę pieniężną porządkową należy wymierzać za niezastosowanie się zobowiązanego do przepisów o charakterze porządkowym, które nakładają na niego obowiązek dokonania określonych czynności mających na celu prawidłowe ustalenie zobowiązania podatkowego i jego wysokości. Natomiast nie należy wymierzać kary pieniężnej porządkowej za samo tylko nieuiszczenie daniny publicznej w terminie.

2. Przepisami, których naruszenie zagrożone jest karą pieniężną porządkową są przede wszystkim przepisy post. pod.; karze pieniężnej porządkowej podlega zatem np. niezastosowanie się do wezwania władzy podatkowej do złożenia wyjaśnień albo do udziału w czynnościach władzy (art. 34 ust. 1 post. pod.); niewykonanie żądania władzy podatkowej przedstawienia odpisów, wyciągów, zestawień, rachunków lub innych danych (art. 34 ust. 2 post. pod.); niezawiadomienie w przepisanym terminie o zmianie adresu (art. 44 post. pod.); niezłożenie w terminie płatności zobowiązania podatkowego wykazów, (deklaracyj) w przypadku, gdy obowiązek wykonania zobowiązania podatkowego wynika bezpośrednio z ustawy (art. 60 post. pod.); nieumieszczenie karty rejestracyjnej na widocznym miejscu w lokalu przedsiębiorstwa, zakładu, składu lub zajęcia, z wyjątkiem lokali wolnych zajęć zawodowych (art. 61 ust. 2 post. pod.); niedołączenie do składanych zeznań podatkowych wymaganych załączników (art. 62 post. pod.); przechowywanie ksiąg handlowych, ksiąg uproszczonych i podatkowych wraz z dokumentami, bez zezwolenia władzy podatkowej poza lokalem przedsiębiorstwa (zakładu) lub zajęcia (art. 84 ust. 6 post. pod.);nieumieszczenie pełnych tekstów art. 86 i 87 post. pod. oraz tekstu art. 139 p. k. s. obok karty rejestracyjnej na widocznym miejscu w przedsiębiorswach (zakładach) i lokalach służących do wykonywania zajęć (art. 88 post. pod.); nieuzasadniona odmowa zeznań w charakterze świadka (art. 96 ust. 1 post. pod.); nieuzasadniona odmowa przez świadka odpowiedzi na zadawane mu pytania (art. 96 ust. 3 post. pod.); odmowa przez świadka składanego zamiast przysięgi przyrzeczenia zeznawania prawdy (art. 99 ust. 4 post. pod.); niedostarczenie na pisemne żądanie władzy podatkowej posiadanych danych i informacyj, potrzebnych do ustalenia zobowiązań podatkowych (art. 109 ust. 1 pkt 3 post. pod.); niezłożenie w przepisanym terminie zeznań podatkowych (§§ 9—12 rozp. wyk. do post. pod.) itd.

Przepisami o podatkach bezpośrednich i opłacie skarbowej, których naruszenie zagrożone jest karą pieniężną porządkową mogą być poza przepisami post. pod. również inne przepisy prawa podatkowego; karze pieniężnej porządkowej podlega zatem np. niezłożenie w przepisanym terminie deklaracji według ustalonego wzoru dla celów zaliczek na podatki obrotowy i dochodowy (dwa rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20 stycznia 1946 r. — jedno w sprawie obowiązku wpłacania zaliczek na podatek obrotowy, drugie w sprawie obowiązku wpłacania zaliczek na podatek obrotowy; Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 50 i 51) — nie złożenie przez pracodawcę w przepisanym terminie wykazu potrąceń, sporządzonego według przepisanego wzoru, lub też odpisu list płacy, zawierającej dane niezbędne do sprawdzenia prawidłowości dokonanych potrąceń (art. 14 pod. wynagr.); nieprzesłanie przez płatnika w przepisanym terminie odpisu sporządzonego lub zaświadczonego przez niego dokumentu, gdy dokument taki dotyczy przypadków przewidzianych w art. 11 ust. 2 pod. nab. (art. 17 ust. 5 pod. nab.); nieskasowanie znaczków skarbowych w sposób przewidziany w art. 20 ust. 2 pkt 1 pod. nab. lub w art. 7 pkt 2 opł. skarb.; nieprowadzenie przez płatników rejestrów podatku od nabycia praw majątkowych lub opłaty skarbowej albo prowadzenie ich w sposób niezgodny z przepisami (art. 17 ust. 3 pod. nab. i art. 4 ust. 3 opł. skarb.); nieprzestrzeganie przepisów o prowadzeniu rejestru opłat skarbowych (art. 6 ust. 3 opł. skarb.); niewypełnienie przez podatnika obowiązków wynikających z art. 19 i 20 pod. nab. oraz z art. 5 ust. 3, art. 6 ust. 1 pkt 2 i 4 i ust. 2 i art. 7 pkt 2 opł. skarb.

Przykłady:

1. Podatnicy A i B zawarli w dniu 1. XI. 1947 r. umowę najmu lokalu i zgłosili ją do wymiaru doraźnego w dniu 10. XI. 1947 r. Władza podatkowa wymierzyła podatek w kwocie zł. 2.500 Podatnicy wymierzony podatek zapłacili dopiero w dniu 15.XII. 1947 r. W tym przypadku nie należy wymierzać kary pieniężnej porządkowej, gdyż w terminie przewidzianym w art. 19 ust. 1 pod. nab. podatnicy spełnili obowiązek obliczenia podatku przez zgłoszenie umowy władzy podatkowej, która podatek obliczyła; natomiast należy w tym przypadku pobrać dodatek za zwłokę za uiszczenie podatku po upływie ustawowego terminu płatności.

2. W czasie kontroli przeprowadzonej w firmie A w dniu 15. XII. 1947 r. ujawniono umowę najmu lokalu zawartą w dniu 1. XI. 1947 r., od której nie obliczono i nie uiszczono podatku. W tym przypadku oprócz podatku należy wymierzyć karę pieniężną porządkową za niewypełnienie przez podatników obowiązku obliczenia podatku w terminie przewidzianym w art. 19 ust. 1 pod. nab. oraz pobrać dodatek za zwłokę obliczony za czas od dnia następnego po upływie ustawowego terminu płatności do dnia zapłaty.

Podobnie by się rzecz miała, gdyby firma po upływie terminu płatności zgłosiła dobrowolnie władzy podatkowej umowę do wymiaru doraźnego. Dobrowolne zgłoszenie umowy po terminie byłoby jedynie okolicznością łagodzącą i miałoby wpływ tylko na wysokość wymiaru kary pieniężnej porządkowej.

3. Dwa lub więcej działania lub zaniechania należy traktować pod względem prawnym za jedno wykroczenie w przypadku, gdy chodzi o działanie lub zaniechanie powtarzające się i gdy ciągłość wykroczenia w czasie jest widoczna.

O tym, czy w konkretnym przypadku chodzi o jedno wykroczenie ciągłe, czy też o kilka odrębnych wykroczeń należy rozstrzygać według okoliczności danej sprawy. Uznaniu, że w danym przypadku chodzi o jedno wykroczenie ciągle, nie przeszkadza okoliczność, że czyny lub zaniechania stanowiące ogniwa jednego wykroczenia, miały miejsce w różnych latach kalendarzowych.

Przykład: W miesiącu lutym 1948 r. władza skarbowa stwierdziła, że podatnik nie złożył w przepisanych terminach deklaracji dla celów zaliczek na podatek obrotowy i dochodowy za miesiące październik, listopad i grudzień 1947 r. oraz za styczeń 1948 r. Wszystkie te zaniechania łącznie, stanowią jedno ciągle wykroczenie skarbowe choć miały miejsce w latach 1947 i 1948.

W przypadku wykroczenia ciągłego, w orzeczeniu skazującym należy wskazać wszystkie czyny lub zaniechania stanowiące ogniwa jednego wykroczenia i wymierzyć za te wszystkie czyny i zaniechania jedną tylko karę pieniężną porządkową w wysokości — stosownie do przepisów art. 43 — najwyżej 30.000 zł, stopniując wysokość kary zależnie od okoliczności konkretnej sprawy.

4. Sprawy o wykroczenia skarbowe rozpoznaje władza skarbowa pierwszej instancji (art. 150 § 1 pkt 2 lit. a) i art. 159 § 1 pkt 1).

do art. 143.

Z przepisu art. 143 wynika w szczególności, że w przypadku nierzetelnego prowadzenia ksiąg handlowych, ksiąg uproszczonych lub podatkowych przestępstwo z art. 131 § 3 i z art. 132 wynikające z uszczuplenia należności Skarbu Państwa z tytułu zaliczki na podatek lub przedpłatę na poczet zaliczek może być stwierdzone w czasie trwania okresu rachunkowego, t. zn. jeszcze przed zamknięciem ksiąg.

do art. 145 i 146.

Stan faktyczny występków skarbowych z art. 145 i 146 w przypadku popełnienia występku z winy umyślnej zagrożony jest również sankcją karną z przepisu art. 182 k. k.,który brzmi: „Kto w celu użycia lub puszczenia w obieg usuwa oznakę umorzenia z urzędowego znaku wartościowego, albo kto taki znak po usunięciu oznaki umorzenia puszcza w obieg, przechowuje nabywa lub go używa, podlega karze więzienia do lat 2 lub aresztu". W sprawach o występki z art. 145 i 146 władzą orzekającą jest zatem sąd grodzki lub okręgowy (zob. przepisy art. 8 § 2, 151 pkt 1), 156, 272 i 273 oraz uwagę do art. 8).

do art. 150 § 2 i 151 pkt 1).

Przepisy art. 150 § 2 ma zastosowanie w przypadku t. zw. wieloczynowego zbiegu przestępstw (art. 7), t. zn. wówczas, gdy z kilku czynów przestępnych jedne podlegają właściwości władz skarbowych, a drugie właściwości sądu.

Przepis art. 151 pkt 1) ma zastosowanie w przypadku zbiegu przepisów ustawowych (art. 8 § 2), t. zn. wówczas, gdy jeden czyn przestępny podlega ściganiu jednocześnie i przez władzę skarbową i przez sąd.

do art. 157.

Osobie odpowiedzialnej posiłkowo nie służy prawo dobrowolnego poddania się karze. Skoro bowiem jednym z warunków zastosowania przepisu o dobrowolnym poddaniu się karze jest zrzeczenie się przez oskarżonego wydania formalnego orzeczenia karnego (art. 224 § 1 pkt 1), to nie może warunku tego dopełnić ten, kto nie może być skazany na karę, ten kto odpowiada tylko materialnie za zapłacenie grzywny nałożonej na inną osobę. Natomiast odpowiedzialnemu zastępczo służy prawo dobrowolnego poddania się karze na ogólnych zasadach.

do art. 186 § 1.

Przepis art. 186 § 1 jest rozwinięciem przepisu art. 156 § 2 i nie zmienia ustanowionej w nim zasady, że obowiązek zawiadomienia właściwego prokuratora o wszczęciu dochodzenia ciąży na organach prowadzących dochodzenie tylko w sprawach o występki należące do właściwości sądu okręgowego. W sprawach należących do właściwości sądu grodzkiego nie należy zawiadamiać prokuratora o wszczęciu dochodzenia.

do art. 193 § 1 i 198 § 1.

Przez „inne świadczenia pieniężne" należy rozumieć nie tylko koszty postępowania karnego (art. 255) lecz również równowartość nieujętych przedmiotów występku (art. 23) oraz uszczuplone należności skarbowe .

do art. 205 § 1.

Konieczność przesłuchania oskarżonego w toku dochodzenia zachodzi w szczególności wówczas, gdy przesłuchanie to może przyczynić się do wyświetlenia stanu faktycznego przestępstwa.

do art. 206.

1. Przepis art. 206 § 1 łączy się z treścią przepisu art. 234 § 3.

Jednym z podstawowych warunków obiektywnej oceny winy oskarżonego i wymierzenia słusznej kary za popełnione przestępstwo jest wysłuchanie i rozważenie przez władzę orzekającą wszystkiego, co oskarżony może przedstawić dla swojej obrony. Dla tego „nie wolno przeciw oskarżonemu uwzględniać dowodów, których treści mu nie przedstawiono" (art. 234 § 3), dla tego „przed końcowym rozstrzygnięciem sprawy należy dać oskarżonemu możność złożenia wyjaśnień w związku z treścią zebranych dowodów" (art. 206 § 1).

Niedopełnienie przez władzę orzekającą obowiązku dania oskarżonemu możności udzielenia wyjaśnień w związku z treścią zebranych dowodów stanowi istotną wadliwość postępowania, z powodu której orzeczenie powinno być uchylone przez władzę odwoławczą (art. 246).

2. Wezwania do udzielenia wyjaśnień w trybie art. 206 wolno zaniechać jedynie w przypadkach, określonych w art. 207. We wszystkich innych

przypadkach przed końcowym rozstrzygnięciem sprawy należy wezwać oskarżonego do złożenia wyjaśnień w związku z treścią zebranych dowodów. Obowiązek ten istnieje także wówczas, gdy całość zebranych dowodów została udostępniona oskarżonemu w czasie udzielania przezeń wyjaśnień w toku dochodzeń.

3. W przypadku, gdy wezwania do udzielenia wyjaśnień w trybie art. 206 nie można dokonać dlatego, że nie jest znane miejsce pobytu oskarżonego, należy — do czasu ukazania się nowych przepisów wykonawczych do p. k. s. — zastosować w drodze analogii przepisy §§ 46—51 utrzymanych w mocy w myśl art. 304 § 2 przepisów wykonawczych do dotychczasowego prawa karnego skarbowego (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 51, poz. 398).

4. Końcowym rozstrzygnięciem może być albo orzeczenie karne (art. 234) albo postanowienie o umorzeniu (art. 214).

do art. 213.

1. Na zasadzie przepisu art. 213 § 1 pkt 1) należy umorzyć dochodzenie np. w przypadku gdy sprawca jest nieznany lub gdy zachodzi brak znamion przestępstwa.

2. Okolicznościami wyłączającymi ściganie (art. 213 § 1 pkt 2) są np. śmierć oskarżonego, przedawnienie, amnestia, uprzednie prawomocne skazanie za ten sam czyn.

do art. 224 i 225.

1. Dobrowolne poddanie się karze jest — jeśli chodzi o ściganie przestępstw skarbowych polegających na naruszeniu przepisów w zakresie podatków bezpośrednich pobieranych na rzecz Skarbu Państwa i w zakresie opłaty skarbowej — instytucją nową, przyjętą z dotychczasowego prawa karnego skarbowego.

Dobrowolne poddanie się karze upraszcza znacznie procedurę ścigania przestępstw skarbowych. Ze względu na praktyczność tej instytucji, Ministerstwo Skarbu zaleca szerokie jej stosowanie.

2. Dobrowolne poddanie się karze może nastąpić zasadniczo tylko w sprawach należących do orzecznictwa władz skarbowych a więc z wyłączeniem spraw, w których orzecznictwo należy do kompetencji sądu. Wyjątki od tej zasady przewidziane są w art. 225.

3. Dobrowolne poddanie się karze może być stosowane zarówno w przypadku popełnienia przestępstwa skarbowego z winy umyślnej, jak i z winy nieumyślnej.

W przypadku dobrowolnego poddania się karze, gdy przestępstwo popełnione zostało z winy nieumyślnej, kwotę pieniężną, którą powinien złożyć poddający się karze oskarżony, należy określić według najniższego wymiaru kary za przestępstwo popełnione z winy nieumyślnej — jeżeli przepis przewiduje inną karę za przestępstwo popełnione z winy umyślnej a inną za przestępstwo popełnione z winy nieumyślnej.

do art. 232 § 1.

Przepis art. 232 § 1 o obowiązku zwrotu złożonej przez oskarżonego kwoty nie uchybia uprawnieniom władzy skarbowej wypływającym z przepisów art. 193 § 1 i 198 § 1, t. zn. że zabezpieczenie grożącej grzywny i innych świadczeń pieniężnych może być dokonane na podlegającej zwrotowi kwocie.

do art. 238 § 1.

1. Żądanie rozpatrzenia sprawy przez sąd powinno być złożone tej władzy skarbowej, która wydała orzeczenie karne.

2. W przypadku zgłoszenia w przepisanym terminie żądania skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, władza orzekająca po przeprowadzeniu uzupełniających dochodzeń (jeżeli uzna to za potrzebne) kieruje sprawę do sądu; orzeczenie skazujące władzy skarbowej zastępuje w przypadku tym w postępowaniu sądowym prawomocny akt oskarżenia (art. 641 § 3 k. p. k. w związku z art. 298 § 1 p. k. s.). Jeżeli sprawa należy do właściwości sądu grodzkiego, władza orzekająca przesyła akta sprawy bezpośrednio właściwemu sądowi; jeżeli sprawa należy do właściwości sądu okręgowego, władza orzekająca przesyła akta sprawy przełożonej izbie skarbowej. W obydwu przypadkach władza orzekająca pozostawia u siebie spis wysłanych akt. Otrzymane akta izba skarbowa przesyła właściwemu sądowi delegując jednocześnie do popierania oskarżenia pełnomocnika władzy skarbowej z pośród urzędników izby skarbowej lub z pośród urzędników podległych izbie skarbowej urzędów skarbowych.

Jeżeli w przypadku zgłoszenia żądania skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, władza orzekająca dojdzie do przekonania, że wydane orzeczenie jest nie słuszne i że zostałoby przez sąd uchylone, to może nie przesyłać do sądu akt sprawy a wydane orzeczenie cofnąć (art. 641 § 2 k. p. k. w związku z art. 298 § 1 p. k. s.).

Orzeczenie cofa ta sama władza, która je wydała. Na każdy przypadek cofnięcia orzeczenia władza orzekająca powinna uzyskać zgodę przełożonej izby skarbowej. Izba skarbowa, której — w myśl poleceń niniejszego okólnika — przekazano akta sprawy należącej do właściwości sądu okręgowego może, zamiast popierania oskarżenia w sądzie, zwrócić akta sprawy władzy orzekającej w celu cofnięcia wydanego przez władzę tę orzeczenia karnego.

3. Przed wysłaniem do sądu akt sprawy powinna władza skarbowa sprawdzić, czy wymierzona grzywna nie została już zabezpieczona na majątku skazanego lub osoby odpowiedzialnej zastępczo albo posiłkowo. W przypadku pozytywnym należy jednocześnie z wysłaniem akt zawiadomić sąd o dokonanym zabezpieczeniu i prosić o powiadomienie, czy sąd zamierza utrzymać zabezpieczenie; po otrzymaniu odpowiedzi należy postąpić stosownie do dyspozycji sądu.

Po zapadnięciu wyroku w pierwszej instancji sądowej grzywnę należy odpisać w rejestrze przypisów i odpisów bez względu na treść wyroku i nie czekając na jego uprawomocnienie się.

Podsekretarz Stanu
T. Dietrich

(Znak Min. Sk. D. V. 11873/1/47).

Pozycja 65

Nr 15

Poz.	T R E Ś Ć		Data	Znak	OrOs	GB	KS	OSk	OK	B	K	RK	C	ZPP	POD	PW	MOSk	P	EA	A	M	U	Sp	L	R
64	Tryb postępowania przy poborze i egzekucji podatku gruntowego w ziemiopłodach.	Z	15 X. 1947 r.								×														
65	Wyjaśnienia do niektórych przepisów prawa karnego skarbowego.	O	6 II. 1948 r.	D. V. 11873/1/47			×																		

Objaśnienie znaków:

OrOs — dział organizacyjny i osobowy
GB — „ gospodarczy i budżetowy resortu
KS — „ karny skarbowy
OSk — „ Ochrony Skarbowej
OK — „ obrotu pieniężnego i kredytu
B — „ budżetowy
K — „ finansów i podatków komunalnych
RK — „ rachunkowo-kasowy
C — „ ceł
ZPP — „ zobowiązań i postępowania podatkowego
POD — „ podatków: obrotowego i dochodowego
PW — „ podatku od wynagrodzeń
MOSk — „ podatku od nabycia praw majątkowych i opłaty skarbowej
P — „ innych podatków bezpośrednich
EA — „ egzekucji administracyjnej
A — „ akcyz
M — „ monopolów
U — „ ubezpieczeń
Sp — „ spółdzielczości
L — „ likwidacyjny
R — „ różnych
Z — zarządzenie
I — instrukcja
O — okólnik
Ob — obwieszczenie
Uch — uchwała

Cena zł 110

Redakcja i Administracja Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu, Warszawa, ul. Wileńska 2/4.

Prenumerata: roczna zł 2.400; półroczna zł 1.300 kwartalna zł 700; miesięczna zł 300.

Prenumeratę należy wpłacać na konto czekowe Administracji Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu w P. K. O. Nr I-4428, podając cel wpłaty, nazwę instytucji względnie nazwisko i imię wpłacającego, adres oraz okres czasu, którego prenumerata dotyczy. Wysyłkę egzemplarzy dokonuje się po otrzymaniu wpłaty. Prenumeratę przyjmuje się na okresy od miesiąca następnego po dokonaniu wpłaty, jednak na okres nie dłuższy niż do końca 1948 r.
Reklamacje z powodu nieotrzymania numeru należy zgłaszać we właściwym Urzędzie pocztowym natychmiast po otrzymaniu następnego kolejnego numeru. Reklamacje kierowane do Administracji pozostaną bez odpowiedzi. Pojedyncze numery są do nabycia w Administracji Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu, Warszawa, ul. Wileńska 2/4.

Cena ogłoszeń za 1 milimetr szerokości 1 szpalty, wynosi zł 90.

Druk. PWPW. Warszawa, Sanguszki 1.